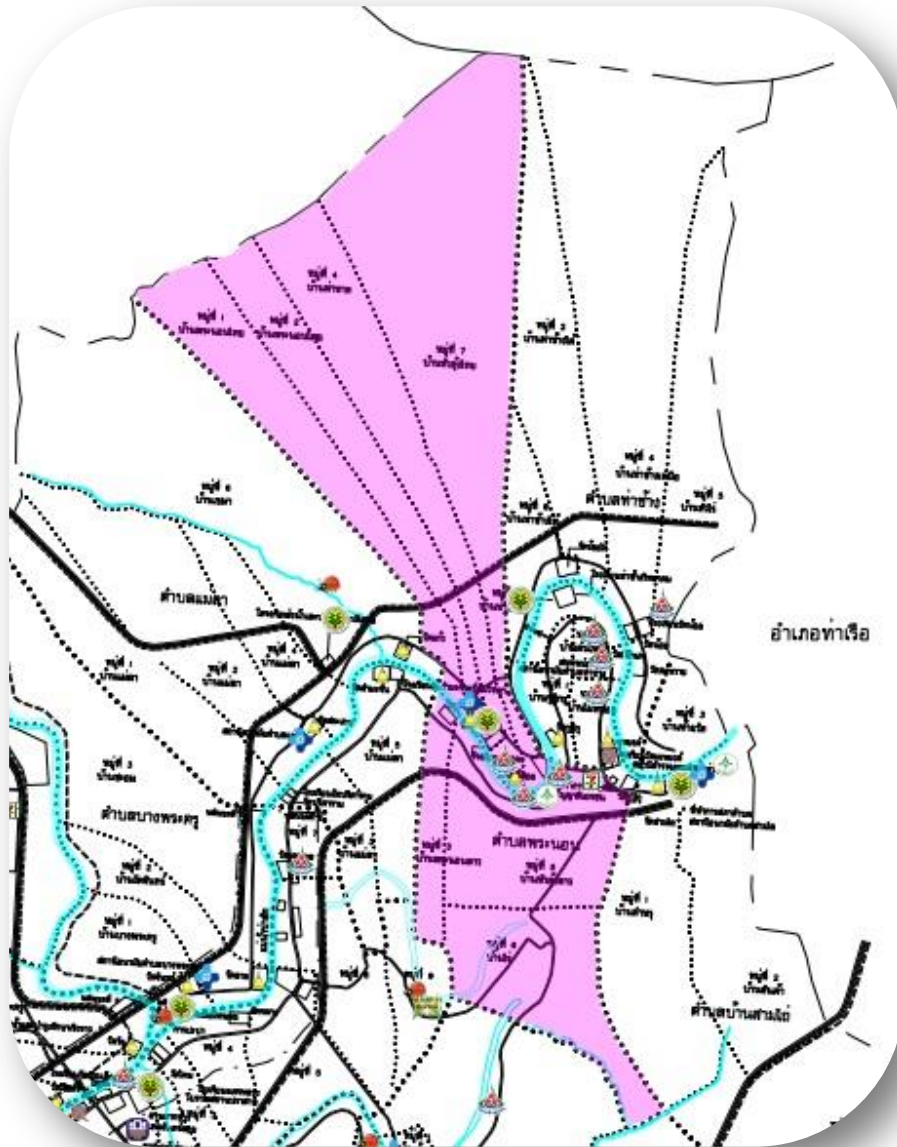

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล

ตำบลพระนอน พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนดให้สำนักงานเกษตรอำเภอดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล โดยใช้กลไกของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล (ศบกต.) ดำเนินการจัดทำและเสนอแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล บูรณาการร่วมกับแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๕) เพื่อใช้เป็นกรอบการจัดทำโครงการประจำปีเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และตามระบบส่งเสริมการเกษตรกำหนดให้แผนพัฒนาการเกษตรในทุก ระดับ เป็นองค์ประกอบหนึ่งของระบบส่งเสริมการเกษตรที่เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนงานในพื้นที่ และจากการประกาศใช้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี เป็นกรอบการพัฒนาประเทศ ในระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๘๐)

สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง ได้ดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล โดยมีคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลและนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล ร่วมกันรวบรวม จัดเก็บ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล เพื่อกำหนดทิศทางเป้าหมายการพัฒนา และจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล เพื่อสร้างความเข้าใจ อำนวยความสะดวก และเป็นแนวทางปฏิบัติ ให้กับเจ้าหน้าที่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลพระนอน

กรกฎาคม ๒๕๖๖

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(๒)
สารบัญภาพ	(๓)
บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป	
๑ ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง	๑
๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่	๑
๑.๒ อาณาเขตติดต่อ	๑
๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง	๑
๒ ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)	๒
๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม	๒
๒.๒ ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน	๒
๓ สภาพภูมิอากาศ	๓
๓.๑ ลักษณะภูมิอากาศ	๓
๓.๒ ฤดูกาล	๓
๓.๓ ปริมาณน้ำฝน	๔
๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์	๕
๔ เส้นทางคมนาคม	๖
๕ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	๗
๖ สภาพเศรษฐกิจและสังคม	๙
๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ	๙
๖.๒ จำนวนครัวเรือน	๙
๖.๓ การศึกษา	๙
๖.๔ สาธารณสุข	๙
๖.๕ ประเพณีและวัฒนธรรม	๙
๗ การใช้ประโยชน์ที่ดิน	๑๐
๘ ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ	๑๐
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบล	๑๑
๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์	๑๑
๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร	๑๑
๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร	๑๕
๑.๓ สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI	๑๘
๑.๔ สินค้าเกษตรที่สำคัญ	๑๘
๒ ประเด็นปัญหา สภาพปัญหา แนวทางการแก้ไข	๓๒
๓ การจัดทำ TOWS Matrix	๓๖

บทที่ ๓ ทิศทางและแนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับตำบล

๑ แนวทางการพัฒนา	๓๙
๑.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า	๓๙
๑.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร	๔๐
๑.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร	๔๑
๒ สรุปรูปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตร	๔๒
ภาคผนวก	๔๗

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๑ แสดงปริมาณน้ำฝน เป็นรายเดือน พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕	๔
๒ แสดงข้อมูลอุณหภูมิเฉลี่ยอำเภอนครหลวง ปี พ.ศ. ๒๕๖๕	๕
๓ แสดงความชื้นสัมพัทธ์ เป็นรายเดือน พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๕	๖
๔ แสดงการใช้ที่ดินด้านการเกษตร	๑๐
๕ แสดงหัวหน้าครัวเรือน จำแนกตามอายุ	๑๑
๖ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร	๑๒
๗ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร	๑๓
๘ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์	๑๓
๙ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร	๑๔
๑๐ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร	๑๔
๑๑ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตร	๑๕
๑๒ แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน	๑๕
๑๓ แสดงพื้นที่ตามเขตความเหมาะสมในการปลูกข้าว	๑๘
๑๔ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว	๑๙
๑๕ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม	๒๐
๑๖ แสดงปริมาณการปลูกข้าว	๒๑
๑๗ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว	๒๓
๑๘ แสดง Smart Farmer ต้นแบบ ในด้านการผลิตข้าว	๒๕
๑๙ แสดงพื้นที่ปลูกมะพร้าว	๒๕
๒๐ แสดงปริมาณผลผลิตมะพร้าว	๒๖
๒๑ แสดงต้นทุนการผลิตมะพร้าว	๒๗
๒๒ แสดงพื้นที่ปลูกมะม่วง	๒๘
๒๓ แสดงปริมาณการผลิตมะม่วง	๒๙
๒๔ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกมะม่วง	๓๑
๒๕ แสดงต้นทุนการผลิตมะม่วง	๓๑
๒๖ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหา แนวทางการแก้ไข	๓๒
๒๗ แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix	๓๖

สารบัญรูปภาพ

ภาพที่	หน้า
๑	๑
๒	๒
๓	๔
๔	๕
๕	๗
๖	๗
๗	๘
๘	๘
๙	๑๐
๑๐	๑๑
๑๑	๑๒
๑๒	๑๓
๑๓	๑๔
๑๔	๑๖
๑๕	๑๗
๑๖	๑๗
๑๗	๑๘
๑๘	๑๙
๑๙	๒๐
๒๐	๒๑
๒๑	๒๒
๒๒	๒๓
๒๓	๒๔
๒๔	๒๕
๒๕	๒๗
๒๖	๒๙

บทที่ ๑

ข้อมูลสภาพทั่วไป

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

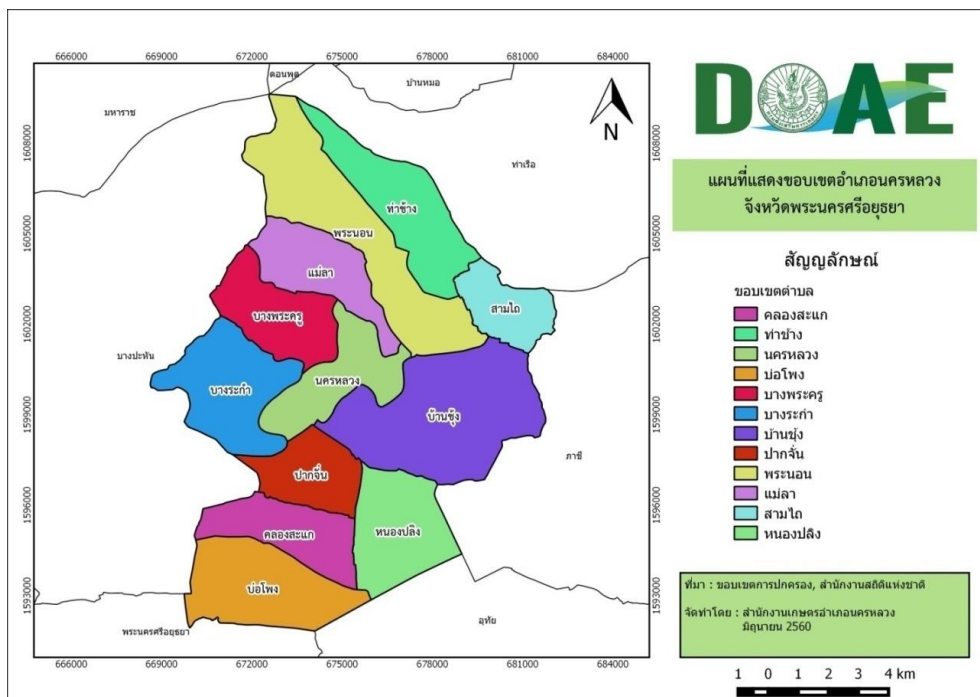
๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่ ตำบลพระนอน ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอนครหลวง ภูมิประเทศเป็นที่ราบแต่ไม่สม่ำเสมอ ตอนเหนือของตำบล (ฝั่งขวาของแม่น้ำป่าสัก) จะเป็นทีลุ่มบริเวณกว้าง เป็นพื้นที่ทุ่งรับน้ำของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เรียกว่า ทุ่งบางกุ่ม ส่วนบริเวณทางตะวันออกเฉียงใต้ (ฝั่งซ้ายของแม่น้ำป่าสัก) จะเป็นที่ค่อนข้างดอน

๑.๒ อาณาเขตติดต่อ อาณาเขตของตำบลพระนอน ได้แก่

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ อำเภอท่าเรือ, อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับ ตำบลบ้านซุง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ ตำบลท่าช้าง ตำบลสามไถ
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ ตำบลแม่ลา, อำเภอบางปะหัน

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง ตำบลพระนอน แบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๗ หมู่บ้าน ได้แก่

หมู่ที่ 1	ชื่อ บ้านพระนอนไทย
หมู่ที่ 2	ชื่อ บ้านพระนอนไทย
หมู่ที่ 3	ชื่อ บ้านพระนอนลาว
หมู่ที่ 4	ชื่อ บ้านท่าหาด
หมู่ที่ 5	ชื่อ บ้านหัวคู้งลาว
หมู่ที่ 6	ชื่อ บ้านไร่
หมู่ที่ 7	ชื่อ บ้านหัวคู้งไทย

ภาพที่ ๑ แผนที่แสดงที่ตั้งอาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๒. ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

ตำบลพระนอน ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอนครหลวง ภูมิประเทศเป็นที่ราบแต่ไม่สม่ำเสมอ ตอนเหนือของตำบล (ฝั่งขวาของแม่น้ำป่าสัก) จะเป็นที่ลุ่มบริเวณกว้าง เป็นพื้นที่ทุ่งรับน้ำของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เรียกว่า ทุ่งบางกุ่ม ส่วนบริเวณทางตะวันออกเฉียงใต้ (ฝั่งซ้ายของแม่น้ำป่าสัก) จะเป็นที่ค่อนข้างดอน พื้นที่มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นทุ่งนา ไม่มีภูเขา ไม่มีป่าไม้ ตำบลพระนอน มีแม่น้ำสำคัญไหลผ่าน ๑ สาย คือ แม่น้ำป่าสัก เริ่มต้นจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือของตำบล ผ่านพื้นที่หมู่ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ และ ๗

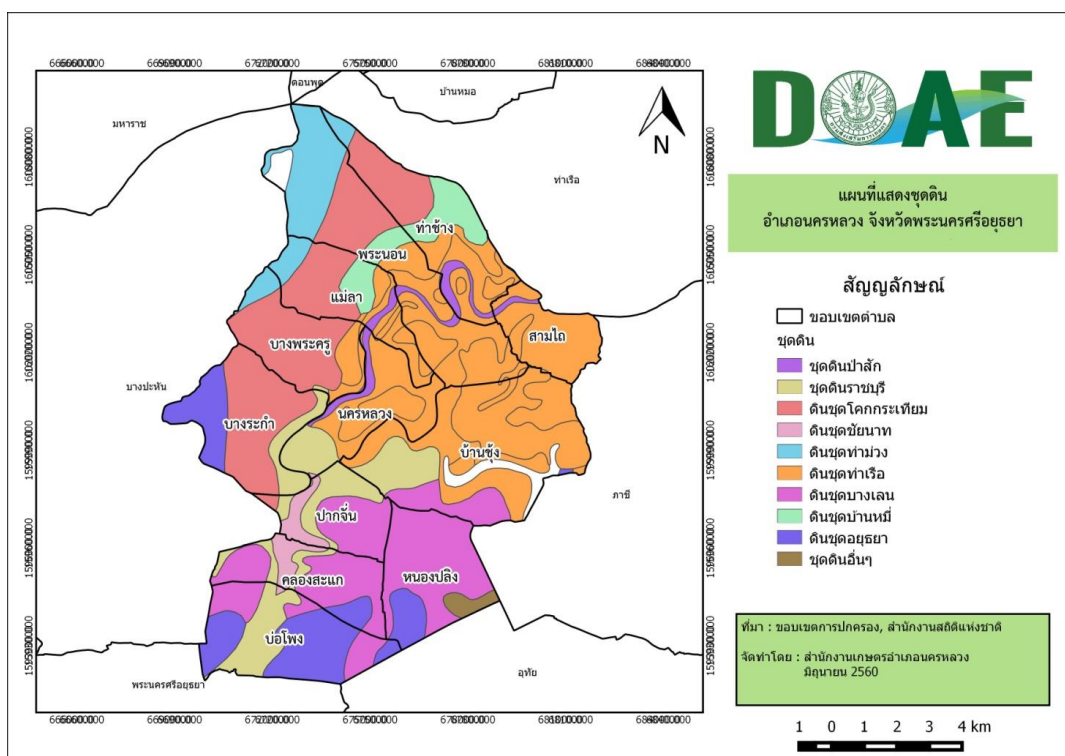
๒.๒ ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน

ตำบลพระนอน อำเภอนครหลวง ประกอบด้วยชุดดินหลัก มีรายละเอียด ดังนี้

๑) ดินชุดท่าเรือ ดินชุดบ้านหมี่ มีลักษณะเป็นกลุ่มดินเหนียวลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำที่มีอายุยังน้อย ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงด่าง การระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง โครงสร้างแน่น ทึบ ดินแห้งแข็งและแตกกระแหง ทำให้ไถพรวนยาก ขาดแคลนน้ำ และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

๒) ดินชุดโคกกระเทียม มีลักษณะเป็นกลุ่มดินเหนียวสีดำนึกมาก มีรอยแตกกระแหงกว้างและลึก ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นด่างเล็กน้อย การระบายน้ำเร็วถึงค่อนข้างเร็ว ดินเหนียวจัด โครงสร้างแน่น ทึบ ดินแห้งแข็ง แตกกระแหงกว้างและลึก ดินเปียกเหนียวมาก ทำให้การไถพรวนยาก บางพื้นที่อาจขาดแคลนน้ำ และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

๓) ดินชุดท่าม่วง มีลักษณะเป็นกลุ่มดินร่วนหยาบลึกมากที่เกิดจากตะกอนริมแม่น้ำ มีปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นกลาง การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย ขาดแคลนน้ำในระยะที่ฝนทิ้งช่วงนาน บางพื้นที่อาจมีน้ำท่วมขังหรือไหลบ่าท่วมขังอย่างฉับพลันในระยะที่มีฝนตกหนัก

ภาพที่ ๒ แผนที่แสดงชุดดิน

๓. สภาพภูมิอากาศ

๓.๑ ลักษณะภูมิอากาศ

ตำบลพระนอน อยู่ภายใต้อิทธิพลของมรสุม ๒ ชนิด คือ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพัดจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ปกคลุมในช่วงฤดูหนาว ทำให้บริเวณอำเภอนครหลวงประสบกับสภาวะอากาศหนาวเย็น และแห้งแล้ง และมรสุมอีกชนิดหนึ่ง คือ มรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งพัดจากทิศตะวันตกเฉียงใต้ ปกคลุมในช่วงฤดูฝน ทำให้อากาศชุ่มชื้นและมีฝนตก

๓.๒ ฤดูกาล

พิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศไทย แบ่งฤดูกาลของอำเภอนครหลวงออกเป็น ๓ ฤดู ดังนี้

- ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ซึ่งเป็นฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ บริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนซึ่งมีคุณสมบัติเย็นและแห้งจะแผ่ลงมาปกคลุมประเทศไทยในช่วงนี้ แต่เนื่องจากอำเภอนครหลวง ตั้งอยู่ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งอยู่ในเขตภาคกลางอิทธิพลของบริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนที่แผ่ลงมาปกคลุมในช่วงฤดูหนาวจะช้ากว่าภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้อากาศหนาวเย็นช้ากว่าสองภาคดังกล่าว โดยเริ่มมีอากาศหนาวเย็นประมาณกลางเดือนพฤศจิกายนเป็นต้นไป

- ฤดูร้อน เริ่มเมื่อมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือสิ้นสุดลง คือประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ในระยะนี้จะมีหย่อมความกดอากาศต่ำเนื่องจากความร้อนปกคลุมประเทศไทยตอนบน ประกอบกับลมที่พัดปกคลุมประเทศไทยในช่วงนี้เป็นลมฝ่ายใต้ ทำให้มีอากาศร้อนอบอ้าวทั่วไป โดยมีอากาศร้อนจัดอยู่ในเดือนเมษายน

- ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นช่วงที่มรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมประเทศไทย ร่องความกดอากาศต่ำที่พัดผ่านบริเวณภาคใต้ของประเทศไทยจะเลื่อนขึ้นมาพัดผ่านบริเวณภาคกลาง และภาคเหนือเป็นลำดับในระยะนี้ทำให้มีฝนตกชุกขึ้นตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป โดยเดือนกันยายนเป็นเดือนที่มีฝนตกชุกที่สุดในรอบปีและเป็นช่วงที่มีความชื้นสูง

อุณหภูมิ

ตำบลพระนอน อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตั้งอยู่ทางตอนกลางของประเทศ พื้นที่เป็นที่ราบลุ่มถูกขนาบด้วยพื้นที่สูง ๓ ด้าน คือทิวเขาทางด้านตะวันตกของประเทศ และเขตเทือกเขาและที่สูงทางภาคเหนือกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เป็นเขตที่ราบสูงจึงมีอุณหภูมิค่อนข้างสูงและมีอากาศร้อนอบอ้าวในฤดูร้อน ส่วนในฤดูหนาวไม่หนาวจัด เดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนจัดในรอบปี

ฝน

ตำบลพระนอน มีสภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มน้ำ และมีพื้นที่ไม่ค่อยกกว้างขวางนัก ทำให้ปริมาณฝนต่างกันไม่มาก โดยฝนที่เกิดขึ้นเป็นฝนในฤดูมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ในช่วงฤดูฝนเป็นส่วนใหญ่ และบางปีในช่วงฤดูฝนนี้อาจมีพายุดีเปรสชันเคลื่อนผ่านเข้ามาในบริเวณจังหวัดพระนครศรีอยุธยาหรือใกล้เคียง ทำให้ฝนตกเพิ่มขึ้นอีก

พายุหมุนเขตร้อน

พายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนผ่านเข้าสู่บริเวณอำเภอนครหลวงจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ส่วนใหญ่เป็นพายุดีเปรสชันที่มีกำลังอ่อนและความรุนแรงมีไม่มากนัก แต่ส่งผลให้มีฝนตกหนัก และลมกระโชกแรงเป็นครั้งคราว บางครั้งอาจทำให้เกิดน้ำท่วมได้ โดยพายุดีเปรสชันดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นพายุดีเปรสชันที่อ่อนกำลังลงจากพายุไซร่อนที่มีถิ่นกำเนิดจากทะเลจีนใต้เป็นส่วนใหญ่

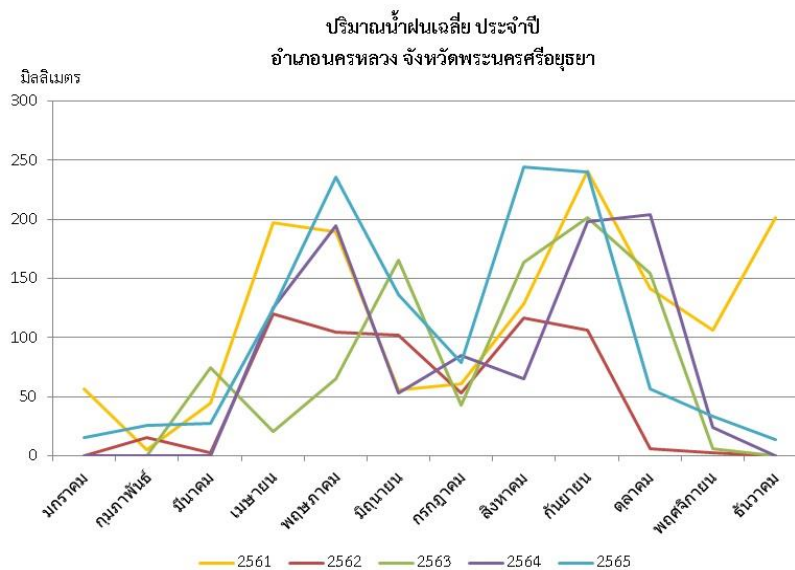
๓.๓ ปริมาณน้ำฝน

อำเภอนครหลวง มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยปี ๒๕๖๕ โดยมีปริมาณฝนเฉลี่ยต่อปีที่ ๑,๒๓๐.๐ มิลลิเมตร ตกชุกในช่วงเดือน เมษายน – กันยายน มีปริมาณน้ำฝนต่ำสุดในช่วงเดือน มกราคม โดยมีปริมาณ ๑๕.๒ มิลลิเมตร และมีปริมาณน้ำฝนที่สูงสุดในเดือน สิงหาคม โดยมีปริมาณ ๒๔๔.๒ มิลลิเมตร

ตารางที่ ๑ แสดงปริมาณน้ำฝน เป็นรายเดือน พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕

เดือน	พ.ศ. ๒๕๖๑	พ.ศ. ๒๕๖๒	พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๔	พ.ศ. ๒๕๖๕
	ปริมาณฝน (มิลลิเมตร)	ปริมาณฝน (มิลลิเมตร)	ปริมาณฝน (มิลลิเมตร)	ปริมาณฝน (มิลลิเมตร)	ปริมาณฝน (มิลลิเมตร)
ทั้งปี	๑,๑๕๕.๑	๖๒๗.๐	๘๙๓.๕	๙๔๙.๑	๑,๒๓๐.๐
มกราคม	๕๖.๖	๐.๐	๐.๐	๐.๐	๑๕.๒
กุมภาพันธ์	๕.๐	๑๕.๑	๐.๐	๐.๐	๒๕.๒
มีนาคม	๔๔.๓	๒.๓	๗๔.๓	๐.๐	๒๗.๖
เมษายน	๑๙๖.๗	๑๑๙.๙	๒๐.๘	๑๒๕.๓	๑๒๔.๕
พฤษภาคม	๑๘๙.๒	๑๐๔.๔	๖๔.๙	๑๙๔.๔	๒๓๕.๔
มิถุนายน	๕๕.๒	๑๐๒.๑	๑๖๕.๗	๕๓.๐	๑๓๖.๓
กรกฎาคม	๖๑.๐	๕๒.๗	๔๒.๖	๘๔.๙	๗๘.๗
สิงหาคม	๑๒๘.๑	๑๑๖.๕	๑๖๔.๐	๖๕.๒	๒๔๔.๒
กันยายน	๒๔๑.๑	๑๐๕.๘	๒๐๑.๐	๑๙๗.๙	๒๓๙.๖
ตุลาคม	๑๔๑.๒	๖.๑	๑๕๔.๕	๒๐๔.๓	๕๖.๖
พฤศจิกายน	๑๐๕.๘	๒.๑	๕.๗	๒๔.๓	๓๓.๒
ธันวาคม	๒๐๑.๐	๐.๐	๐.๐	๐.๐	๑๓.๕

ที่มา : สถานีฝนอำเภอ นครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ ๓ แสดงปริมาณน้ำฝน เป็นรายเดือน พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕

๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์

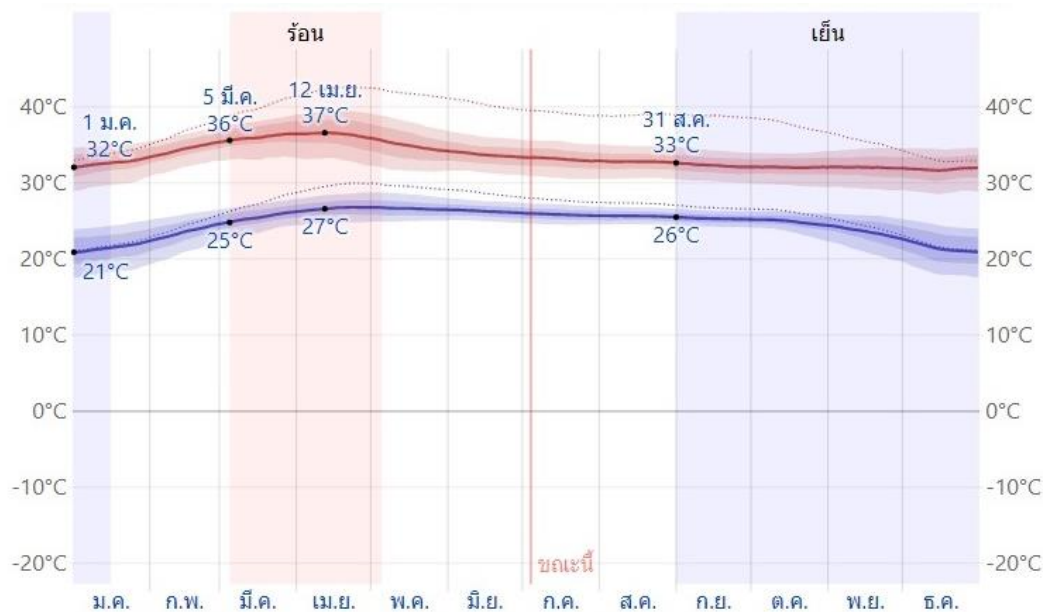
อำเภอนครหลวงมีปริมาณอุณหภูมิเฉลี่ยปี ๒๕๖๕ โดยมีอุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุด ๒๖ องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย ๓๑ องศาเซลเซียส

ตารางที่ ๒ แสดงข้อมูลอุณหภูมิเฉลี่ยอำเภอนครหลวง ปี พ.ศ. ๒๕๖๕

เดือน	อุณหภูมิสูงสุด	อุณหภูมิต่ำสุด	อุณหภูมิเฉลี่ย
	(องศาเซลเซียส)	(องศาเซลเซียส)	(องศาเซลเซียส)
มกราคม	๓๓	๒๒	๒๗
กุมภาพันธ์	๓๔	๒๔	๒๙
มีนาคม	๓๖	๒๖	๓๐
เมษายน	๓๖	๒๗	๓๑
พฤษภาคม	๓๕	๒๗	๓๐
มิถุนายน	๓๔	๒๖	๒๙
กรกฎาคม	๓๓	๒๖	๒๙
สิงหาคม	๓๓	๒๖	๒๙
กันยายน	๓๒	๒๕	๒๘
ตุลาคม	๓๒	๒๕	๒๘
พฤศจิกายน	๓๒	๒๔	๒๘
ธันวาคม	๓๒	๒๑	๒๖

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา, พ.ศ. ๒๕๖๕

อำเภอนครหลวงมีปริมาณอุณหภูมิเฉลี่ยปี ๒๕๖๔ โดยมีอุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุด ๒๖ องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย ๓๑ องศาเซลเซียส

ภาพที่ ๔ แสดงค่าอุณหภูมิเฉลี่ย ปี พ.ศ. ๒๕๖๕

(ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา, พ.ศ. ๒๕๖๕)

ตารางที่ ๓ แสดงความชื้นสัมพัทธ์ เป็นรายเดือน พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๕

เดือน	พ.ศ. ๒๕๖๓			พ.ศ. ๒๕๖๔			พ.ศ. ๒๕๖๕		
	เฉลี่ย	เฉลี่ย สูงสุด	เฉลี่ย ต่ำสุด	เฉลี่ย	เฉลี่ย สูงสุด	เฉลี่ย ต่ำสุด	เฉลี่ย	เฉลี่ย สูงสุด	เฉลี่ย ต่ำสุด
ทั้งปี	๗๗.๐	๙๐.๘	๗๔.๓	๗๐.๓	๘๔.๖	๕๖.๐	๗๐.๔	๘๕.๙	๕๔.๘
มกราคม	๗๓.๔	๘๙.๖	๗๑.๓	๗๗.๙	๙๐.๔	๖๕.๓	๕๗.๗	๗๐.๐	๔๕.๓
กุมภาพันธ์	๗๒.๕	๘๙.๕	๗๐.๐	๗๓.๙	๘๖.๓	๖๑.๔	๕๘.๑	๗๕.๔	๔๐.๘
มีนาคม	๗๔.๐	๙๐.๓	๗๑.๑	๗๑.๕	๘๖.๔	๕๖.๕	๗๒.๑	๘๔.๙	๕๙.๒
เมษายน	๗๖.๖	๙๑.๑	๗๓.๙	๗๒.๖	๙๓.๖	๕๑.๖	๖๒.๘	๘๖.๓	๓๙.๓
พฤษภาคม	๘๐.๕	๙๒.๗	๗๗.๕	๕๘.๔	๗๘.๔	๓๘.๔	๖๘.๘	๘๕.๘	๕๑.๘
มิถุนายน	๗๘.๘	๙๒.๐	๗๖.๑	๗๕.๕	๙๐.๑	๖๐.๙	๗๗.๖	๙๑.๗	๖๓.๕
กรกฎาคม	๗๙.๔	๙๐.๗	๗๗.๗	๗๑.๖	๘๒.๐	๖๑.๑	๗๓.๙	๙๐.๗	๕๗.๑
สิงหาคม	๘๐.๗	๙๒.๐	๗๘.๔	๖๕.๘	๘๐.๐	๕๑.๕	๘๐.๐	๙๕.๕	๖๔.๔
กันยายน	๘๑.๙	๙๓.๐	๗๘.๘	๗๕.๐	๘๘.๙	๖๑.๐	๘๑.๗	๙๖.๔	๖๖.๙
ตุลาคม	๗๙.๕	๙๑.๗	๗๖.๓	๗๓.๑	๘๖.๘	๕๙.๔	๗๗.๑	๙๖.๑	๕๘.๐
พฤศจิกายน	๗๓.๖	๘๘.๙	๗๐.๙	๗๐.๖	๘๖.๒	๕๔.๙	๗๑.๕	๘๘.๐	๕๕.๐
ธันวาคม	๗๓.๖	๘๘.๐	๖๙.๒	๕๘.๐	๖๕.๕	๕๐.๔	๖๓.๔	๖๙.๙	๕๖.๘

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา

๔. เส้นทางคมนาคม

การคมนาคมของตำบลพระนอน อำเภอนครหลวง สามารถเดินได้ ๒ วิธี คือ ทางบกและทางน้ำ

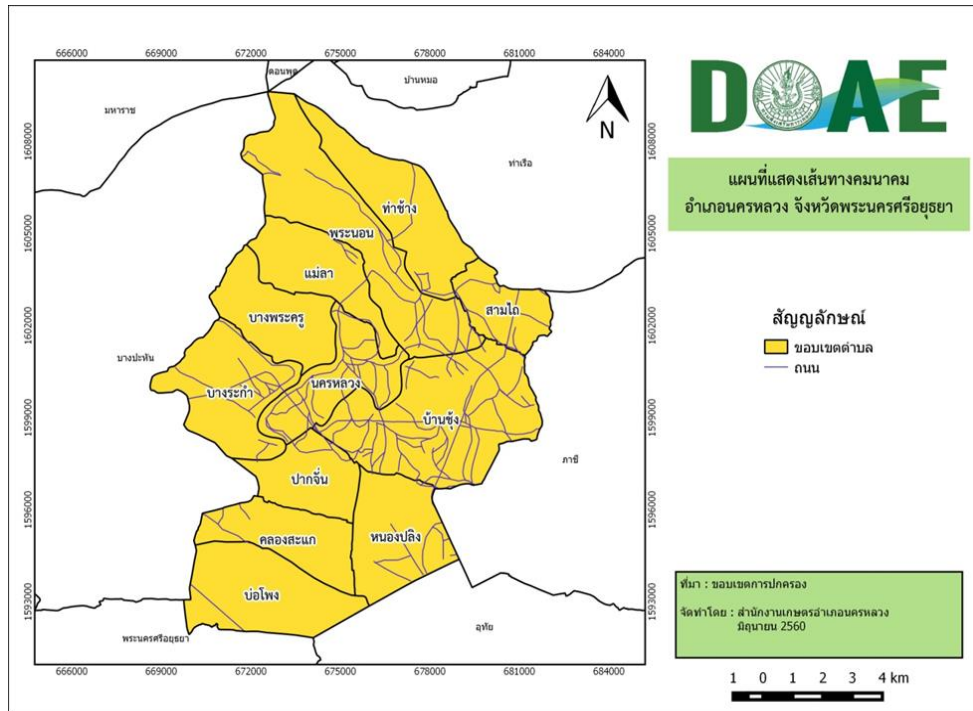
ทางบก เส้นทางคมนาคมที่จะไปตำบลพระนอนมีอยู่ ๓ เส้นทาง คือ เริ่มต้นจากอำเภอนครหลวง

- เส้นทางเลียบริมฝั่งด้านขวาของแม่น้ำป่าสัก ซึ่งเป็นถนนลาดยางแอสฟัลติก สามารถที่จะใช้ได้ตลอดปี มีความยาวประมาณ ๑๒ กิโลเมตร ถึง หมู่ ๑ พระนอน

- เส้นทางริมฝั่งแม่น้ำป่าสักทางด้านซ้าย เป็นถนนลาดยางแอสฟัลติก สามารถใช้ได้ตลอดปี มีความยาวประมาณ ๑๒ กิโลเมตร ซึ่งเริ่มจากอำเภอนครหลวง

- เส้นทางที่ออกไปยังตำบลบ้านซุง เป็นถนนลาดยางแอสฟัลติก ซึ่งจะอ้อม แต่ถ้ามาจากอำเภอภาชี เลี้ยวขวาวบริเวณตำบลบ้านซุง แล้วสามารถผ่านไปยังหมู่ ๖ ตำบลพระนอนได้ และทะลุออกไปยัง หมู่ ๕ และหมู่ ๓ ได้ ดังนั้นเส้นทางคมนาคมของตำบลพระนอน จึงมีอยู่หลายเส้นทางด้วยกัน

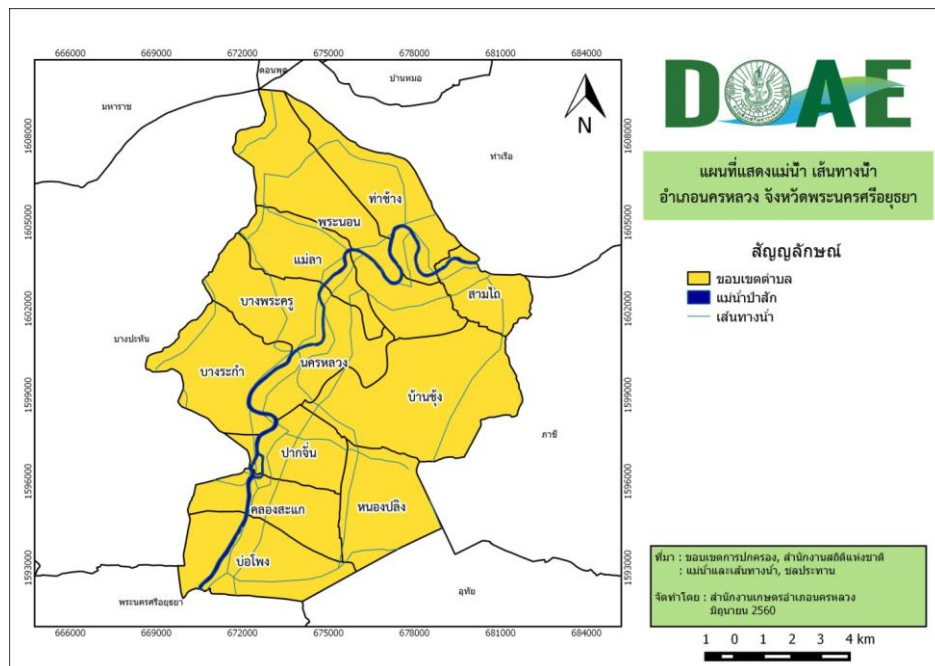
ทางน้ำ ประชาชนที่มีพื้นที่ติดแม่น้ำป่าสัก ยังคงใช้เส้นทางน้ำสัญจรไปมาภายในพื้นที่ใกล้เคียง และสัญจรระหว่างสองฝั่งแม่น้ำป่าสัก

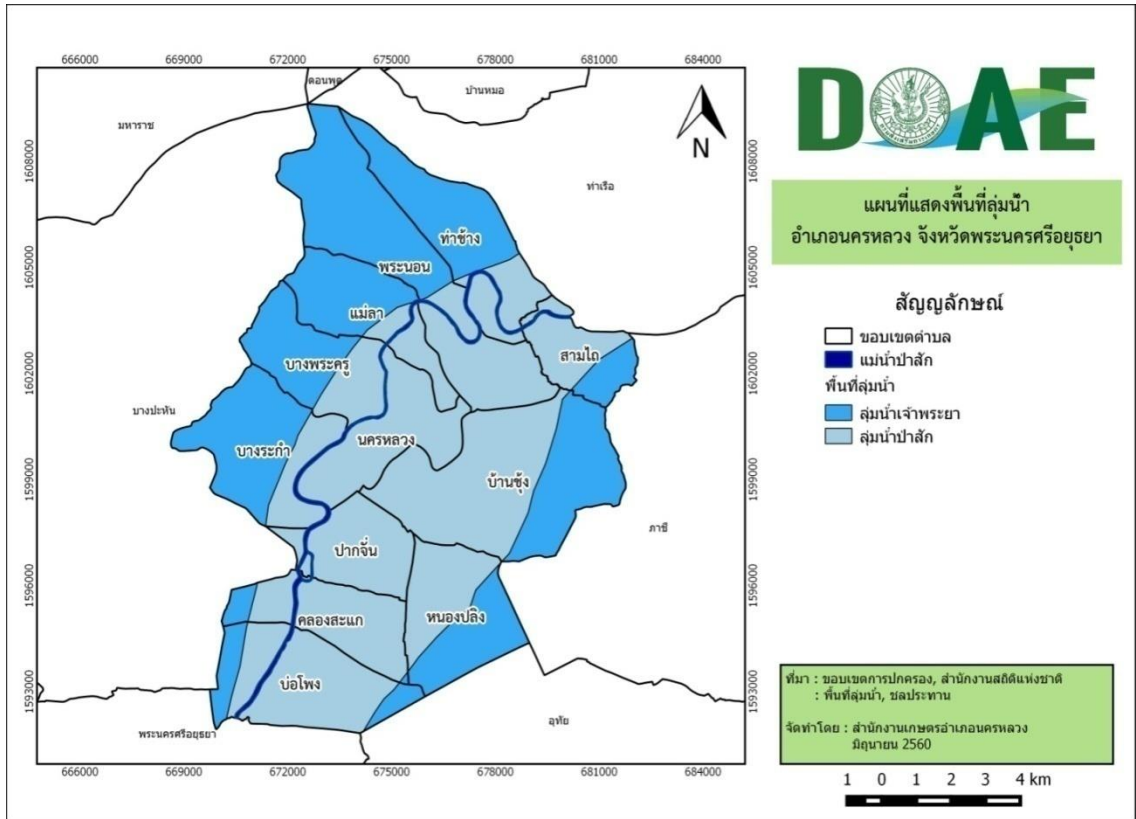
ภาพที่ ๕ แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคมในเขตอำเภอนครหลวง

๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

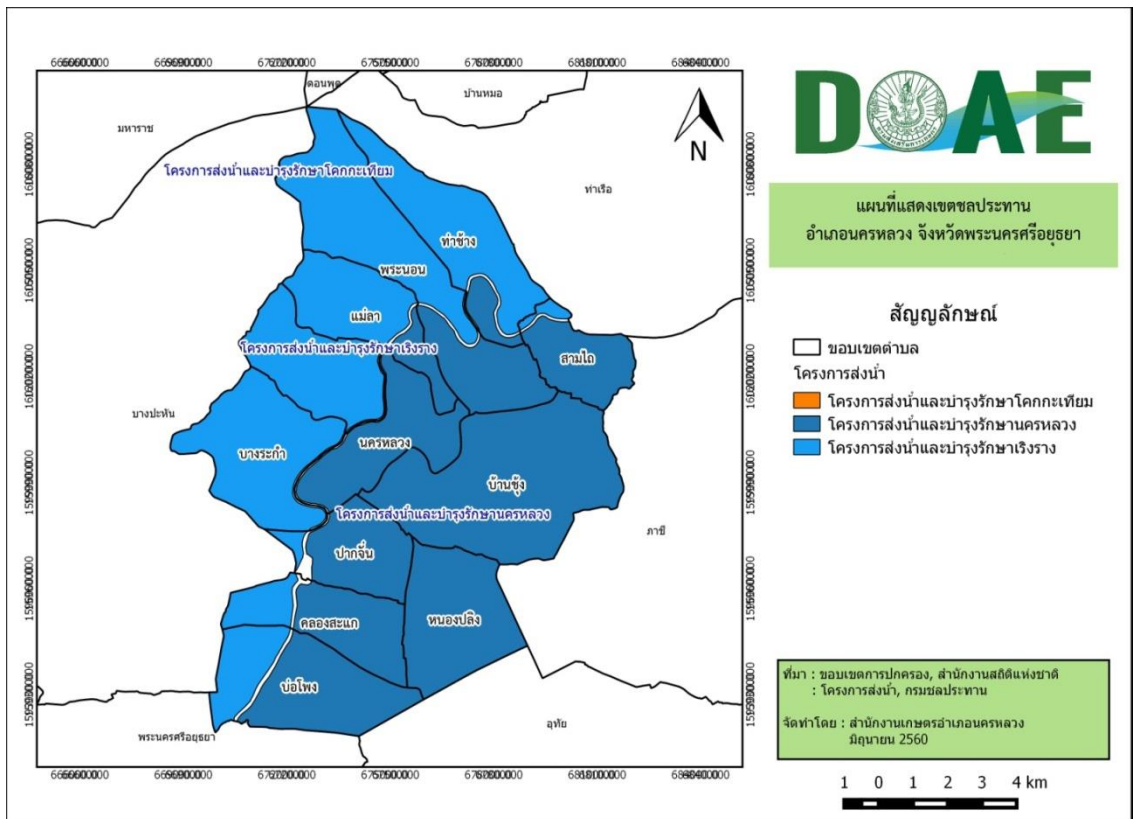
ตำบลพระนอน อำเภอนครหลวง มีแม่น้ำสายหลักไหลผ่าน จำนวน ๑ สาย ได้แก่ แม่น้ำป่าสัก อยู่ในเขตลุ่มน้ำ จำนวน ๒ ลุ่มน้ำ ได้แก่ ลุ่มน้ำป่าสักและลุ่มน้ำเจ้าพระยา อยู่ในเขตโครงการส่งน้ำที่รับผิดชอบ ๓ โครงการ ได้แก่ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษานครหลวง โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเริงราง และโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาโคกกระเทียม ซึ่งทั้งสามโครงการจะส่งน้ำผ่านไปยังคลองชลประทานและลำรางต่างๆ ในพื้นที่อำเภอนครหลวง

ภาพที่ ๖ แผนที่แสดงแม่น้ำ เส้นทางน้ำ

ภาพที่ ๗ แผนที่แสดงลุ่มน้ำ

ภาพที่ ๘ แผนที่แสดงเขตชลประทาน

๖. สภาพเศรษฐกิจและสังคม

๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

๑) สภาพเศรษฐกิจการเกษตร ตำบลพระนอน อำเภอนครหลวงมีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด ๑๐,๒๓๘ ไร่ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร ที่สำคัญได้แก่ การทำนาปลูกข้าว มีพื้นที่ปลูกข้าว ๑๐,๑๔๗ ไร่ และมีการปลูกไม้ผลไม้น้ำมัน พืชไร่หลังนา ทำประมงและเลี้ยงสัตว์บ้างแต่ไม่มากนัก

๒) สภาพการผลิตข้าว ข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจของตำบลพระนอน อำเภอนครหลวง เกษตรกรทำนาปลูกข้าวในฤดูนาปีและฤดูนาปรัง ปีละ ๒-๓ ครั้ง หรือไม่มีฤดูและเวลาผลิตที่แน่นอน เนื่องจากพื้นที่การเกษตรที่ใช้ทำนาได้รับน้ำชลประทานครอบคลุมทั่วทั้งพื้นที่ ทำให้มีการทำนาต่อเนื่องและหมุนเวียนโดยตลอด และพบว่ามีการทำนาทุกระยะตั้งแต่เตรียมดินถึงการเก็บเกี่ยว วิธีการปลูกใช้ปลูกแบบนาหว่านน้ำตาม ชนิดพันธุ์ข้าวที่ใช้เป็นข้าวเจ้าประเภทไม่ไวต่อช่วงแสง ได้แก่ พันธุ์ปทุมธานี ๑ สุพรรณบุรี ๑ กข๓๑ (ปทุมธานี ๘๐) กข๗๑ กข ๖๑ และ กข๘๕ ผลผลิตเฉลี่ย ๖๕๒ กิโลกรัมต่อไร่ (ที่ความชื้น ๑๕ เปอร์เซ็นต์)

๖.๒ จำนวนครัวเรือน

ประชากรทั้งสิ้น ๒,๐๖๖ คน เป็นชาย ๙๕๕ คน เป็นหญิง ๑,๑๑๑ คน

๖.๓ การศึกษา

ตำบลพระนอน อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน ๑ โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดทอง (สามัคคยานุสรณ์) เปิดสอนในระดับประถมศึกษา ตั้งแต่ชั้นอนุบาล ๑ - ประถมศึกษาปีที่ ๖ เป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก

๖.๔ สาธารณสุข

ตำบลพระนอน อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีสถานพยาบาล จำนวน ๑ แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลพระนอน

๖.๕ ประเพณีและวัฒนธรรม

๑) การนับถือศาสนา ประชากรส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธ ตำบลพระนอน มีวัดจำนวน ๓ แห่ง ได้แก่ วัดพระนอน วัดทอง และ วัดโพธิ์ลอย

๒) วัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญ ประชากรในตำบลพระนอน ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีการทำบุญตามประเพณีและวันสำคัญต่างๆ ที่สืบทอดกันมา

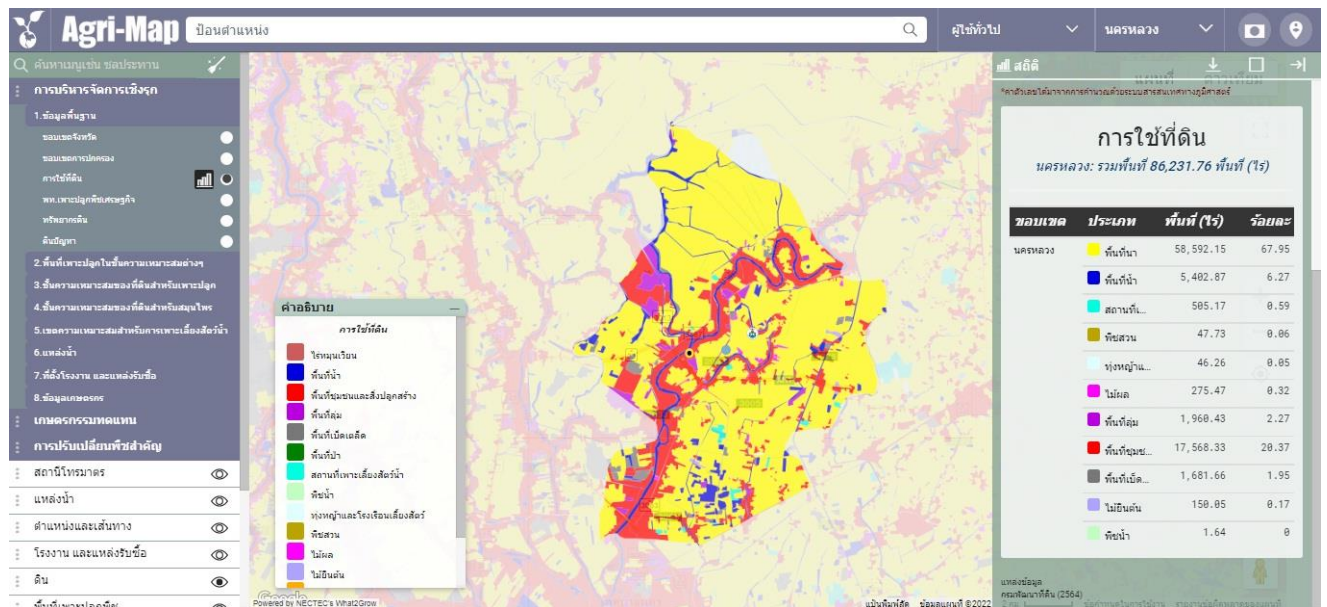
๗. การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used)

ตำบลพระนอน อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แบ่งประเภทการใช้ที่ดินด้านการเกษตร ดังนี้

ตารางที่ ๔ แสดงการใช้ที่ดินด้านการเกษตร

หมู่	ข้าว		พืชผัก		พืชไร่		ไม้ผล		ไม้ยืนต้น		ไม้ดอก		ไม้ประดับ	
	ราย	ไร่	ราย	ไร่	ราย	ไร่	ราย	ไร่	ราย	ไร่	ราย	ไร่	ราย	ไร่
๑	๑๓๒	๓๗๕๖	๑	๐.๕	-	-	๓	๕.๒๕	-	-	-	-	-	-
๒	๔๐	๘๐๗	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
๓	๑	๘	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
๔	๒๓	๕๘๐	-	-	-	-	๓	๖.๒๕	๑	๐.๒๕	-	-	-	-
๕	๑๖	๑๘๒	๓	๓.๒๕	-	-	๕	๑๒.๒๕	๖	๒๖.๒๕	-	-	-	-
๖	๔๖	๗๗๑	๑	๐.๗๕	-	-	๔	๑๓	๓	๗.๗๕	-	-	-	-
๗	๙๖	๓๓๔๓	๑	๒.๒๕	-	-	๒	๑๓.๕	-	-	-	-	-	-
รวม	๓๓๙	๙,๔๕๐	๑๑	๑๐.๕๐	-	-	๑๗	๕๐.๒๕	๑๐	๓๔.๒๕	-	-	-	-

ที่มา : ระบบทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, ๒๕๖๕

ภาพที่ ๙ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน (ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๖)

๘. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ

ตำบลพระนอน อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ได้แก่ ข้าว มีพื้นที่ปลูกมากที่สุด จำนวน ๙,๔๕๐ ไร่

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบลพระนอน

๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์

๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

๑) เกษตรกร

(๑) ครุว์เรือนเกษตรกร

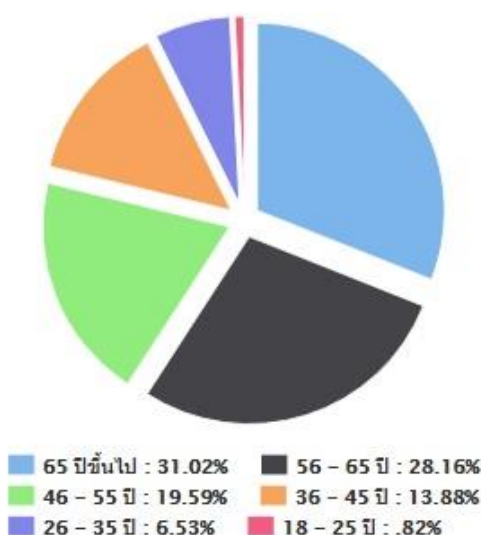
ตำบลพระนอน มีครุว์เรือนเกษตรกร จำนวน ๒๔๕ ครุว์เรือน (ตามทะเบียนบ้าน) โดยมีหัวหน้าครุว์เรือนเกษตรกร อายุ ๖๕ ปีขึ้นไป จำนวน ๗๖ ครุว์เรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๐๒ รองลงมาอายุระหว่าง ๕๖-๖๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๑๖ และอายุระหว่าง ๔๖-๕๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๕๙ ตามลำดับ

ตารางที่ ๕ แสดงหัวหน้าครุว์เรือนจำแนกตามอายุ ตำบลพระนอน อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ช่วงอายุ (ปี)	ครุว์เรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๗๖	๓๑.๐๒
๕๖ - ๖๕ ปี	๖๙	๒๘.๑๖
๔๖ - ๕๕ ปี	๔๘	๑๙.๕๙
๓๖ - ๔๕ ปี	๓๔	๑๓.๘๘
๒๖ - ๓๕ ปี	๑๖	๖.๕๓
๑๘ - ๒๕ ปี	๒	๐.๘๒
รวม	๒๔๕	๑๐๐.๐๐

ที่มา : ระบบทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอ นครหลวง, ๒๕๖๔

หัวหน้าครุว์เรือนเกษตรกร จำแนกช่วงอายุ

ภาพที่ ๑๐ แสดงหัวหน้าครุว์เรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ ตำบลพระนอน อำเภอ นครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : ระบบทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอ นครหลวง, ๒๕๖๔)

(๒) ลักษณะการประกอบอาชีพ

ตำบลพระนอน มีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นหลัก จำนวน ๑๘๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๗๖.๗๓ และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง จำนวน ๕๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๒๗

ตารางที่ ๖ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร ตำบลพระนอน อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๑๘๘	๗๖.๗๓
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๕๗	๒๓.๒๗

ที่มา : ระบบทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอ นครหลวง, ๒๕๖๔

ลักษณะการประกอบอาชีพ

ภาพที่ ๑๑ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ ตำบลพระนอน อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : ระบบทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอ นครหลวง, ๒๕๖๔)

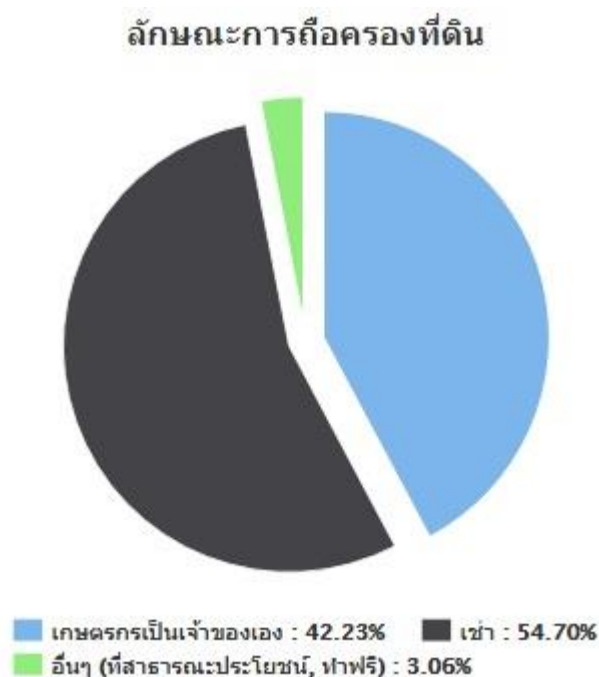
(๓) ลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรตำบลพระนอน ส่วนใหญ่เป็นการเช่า จำนวน ๒๕๐ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๗๐ รองลงมาคือเกษตรกรเป็นเจ้าของ จำนวน ๑๙๓ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๒๓ และอื่นๆ (ที่สาธารณประโยชน์, ทำฟรี) จำนวน ๑๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓.๐๖ ตามลำดับ

ตารางที่ ๗ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตำบลพระนอน อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	เนื้อที่ (ไร่)
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	๑๙๓	๓,๔๖๖.๐๐
เช่า	๒๕๐	๖,๐๔๑.๐๐
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ท้าฟรี)	๑๔	๒๓๙.๐๐

ที่มา : ระบบทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, ๒๕๖๔

ภาพที่ ๑๒ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน ตำบลพระนอน อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : ระบบทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, ๒๕๖๔)

(๔) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

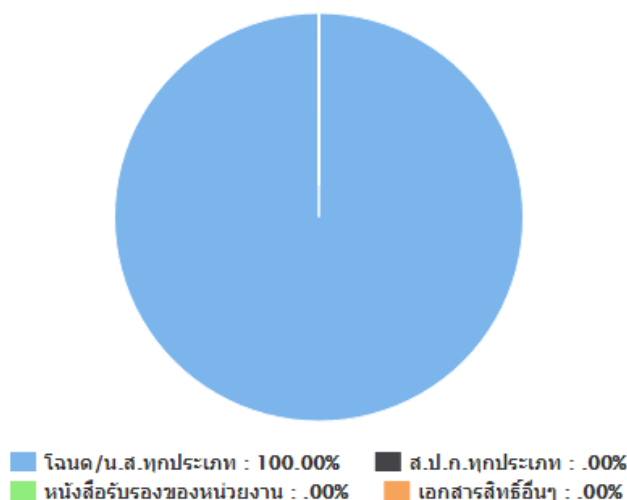
เกษตรกรตำบลพระนอน มีการถือครองที่ดินแบบเอกสารสิทธิ์ประเภทโฉนด/น.ส.ทุกประเภท
จำนวน ๑๙๓ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

ตารางที่ ๘ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลพระนอน อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรอง ของหน่วยงาน	เอกสารสิทธิ์อื่นๆ	
๑๙๓	๐	๐	๐	๑๙๓

ที่มา : ระบบทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, ๒๕๖๔

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)

ภาพที่ ๑๓ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลพระนอน อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : ระบบทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, ๒๕๖๔)

๒) องค์กรและสถาบันเกษตรกร

(๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

ตำบลพระนอน มีกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จำนวน ๑ กลุ่ม สมาชิก ๑๐ ราย และวิสาหกิจชุมชน ๓ แห่ง สมาชิก ๓๘ ราย

ตารางที่ ๙ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร ตำบลพระนอน อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
พระนอน	-	-	๑	๑๐	-	-	๓	๓๘	-	-	-	-

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, ๒๕๖๕

๓) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

ตำบลพระนอน มีแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก. เครือข่าย) ๒ ศูนย์, ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน ๑ ศูนย์, ศูนย์บริการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ๑ ศูนย์

ตารางที่ ๑๐ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศตปช.	ศบกด.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุสัตว์	ปฏิรูป	
พระนอน		๒		๑	๑				

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, ๒๕๖๕

(๑) อาสาสมัครเกษตร

ตำบลพระนอน มีอาสาสมัครเกษตร จำนวน ๑๙ คน โดยมีเกษตรกรหมู่บ้าน จำนวน ๗ ราย หมอদিনอาสา จำนวน ๗ ราย ครูบุญชีอาสา ๒ ราย อาสาสมัครชลประทาน ๒ ราย และประมงอาสา ๑ ราย ตามลำดับ อย่างไรก็ตามอาสาสมัครบางรายทำหน้าที่อาสามากกว่า ๑ หน้าที่

ตารางที่ ๑๑ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตร ตำบลพระนอน อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบุญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอদিন อาสา	เกษตรกร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ชลประทาน
พระนอน		๒	๑		๗	๗			๒

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอ นครหลวง, ๒๕๖๕

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

ตำบลพระนอน มีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของประชาชนแต่ละคน ซึ่งในตำบลพระนอน มีประชาชนชาวบ้านจำนวน ๒ คน

ตารางที่ ๑๒ แสดงข้อมูลประชาชนชาวบ้าน ตำบลพระนอน อำเภอ นครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	จำนวน (ราย)	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่
พระนอน	๑	นายสุนทร พระครูถีน	เลขที่ ๘๕/๑ ม.๖ ต.พระนอน อ.นครหลวง
พระนอน	๑	นายดำรงค์ บรรจงศิริ	เลขที่ ๒๓/๑ ม.๖ ต.พระนอน อ.นครหลวง
พระนอน	๑	นางปวีณา หงส์โตสวัสดิ์	เลขที่ ๘๕/๑ ม.๖ ต.พระนอน อ.นครหลวง

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอ นครหลวง, ๒๕๖๕

๒.๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

๑) ทรัพยากรดิน

พื้นที่ตำบลพระนอน อำเภอ นครหลวง มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นทุ่งนา ไม่มีภูเขา ไม่มีป่าไม้ มีแม่น้ำสำคัญไหลผ่าน ๑ สาย คือ แม่น้ำป่าสัก ตำบลพระนอน อำเภอ นครหลวง ประกอบด้วยชุดดินหลัก กลุ่มชุดดินที่ ๔ มีรายละเอียด ดังนี้

กลุ่มชุดดินที่ ๔

ลักษณะเด่น กลุ่มดินเหนียวลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำที่มีอายุน้อย ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่าง การระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ พบในบริเวณที่ราบตะกอนน้ำพา มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มหรือที่ราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นดินลึกที่มีการระบายน้ำเร็วหรือค่อนข้างเร็ว มีเนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวหรือดินเหนียวจัด หนาดินอาจแตกกระแวงเป็นร่องในฤดูแล้ง และอาจมีรอยอุกไถในดิน ดินบนมีสีดำ หรือเทาเข้ม ดินล่างมีสีเทา น้ำตาล น้ำตาลอ่อนหรือเทาปน

เขี้ยวมะกอก มีจุดประสีน้ำตาลปนเหลือง สีเหลือง สีน้ำตาลแก่ หรือสีแดง อาจพบก้อนปูน หรือก้อนสารเคมี สะสมพวกเหล็กและแมงกานีสในชั้นดินล่าง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย แต่ถ้าดินมีก้อนปูน ปะปนจะมีปฏิกริยาเป็นกลางหรือต่างปานกลาง

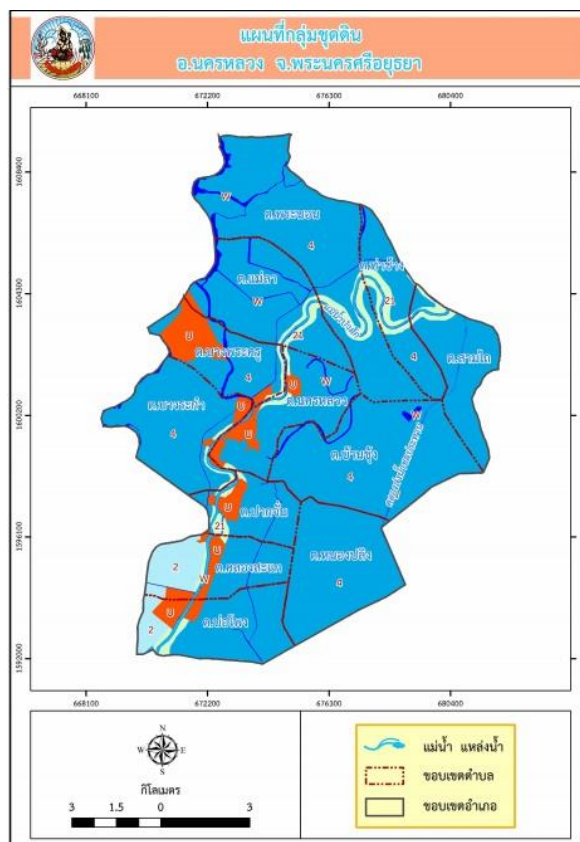
การใช้ประโยชน์ ใช้ทำนา บางแห่งยกร่อง เพื่อปลูกพืชผักหรือผลไม้ ซึ่งมักจะให้ผลผลิตค่อนข้างสูง

ปัญหา โครงสร้างแน่นทึบ ดินแห้งแข็งและแตกกระแหง ทำให้ไถพรวนยาก ขาดแคลนน้ำ และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดดินเพื่อการปลูกพืช

ปลูกข้าว ไถพรวนขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ไถกลบตอซัง ปล่อยให้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือ ไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานโสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล่อยให้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๐ วัน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือทำนาครั้งที่ ๒ หรือใช้ปลูกพืชไร่หรือพืชผักหลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

ปลูกพืชผักหรือไม้ผล ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร ร่องแปลงปลูกอยู่สูงจากระดับน้ำที่เคยท่วม ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐ x ๕๐ x ๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑๕-๒๕ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

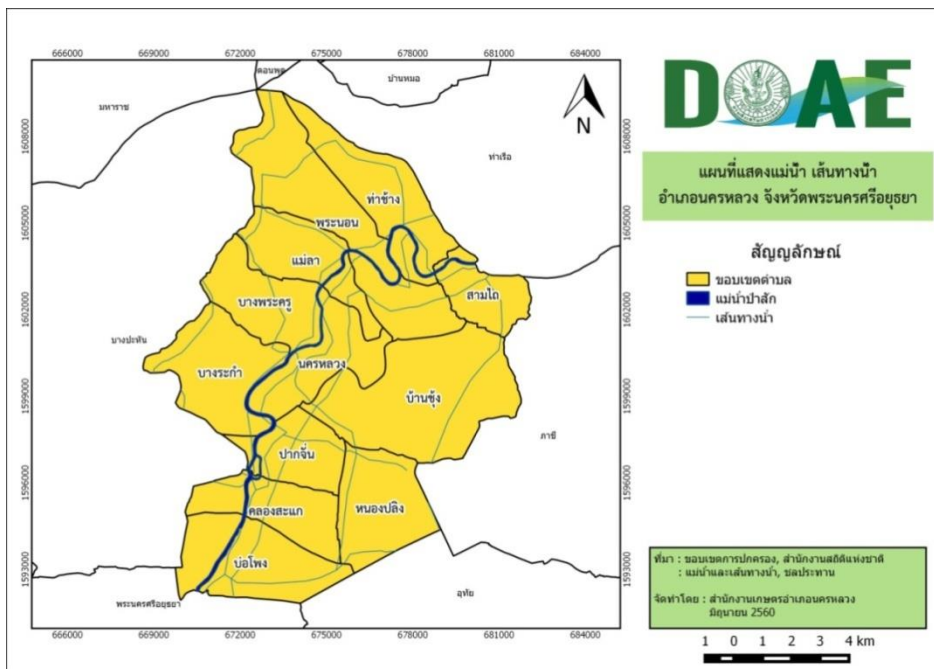

ภาพที่ ๑๔ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดิน อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน)

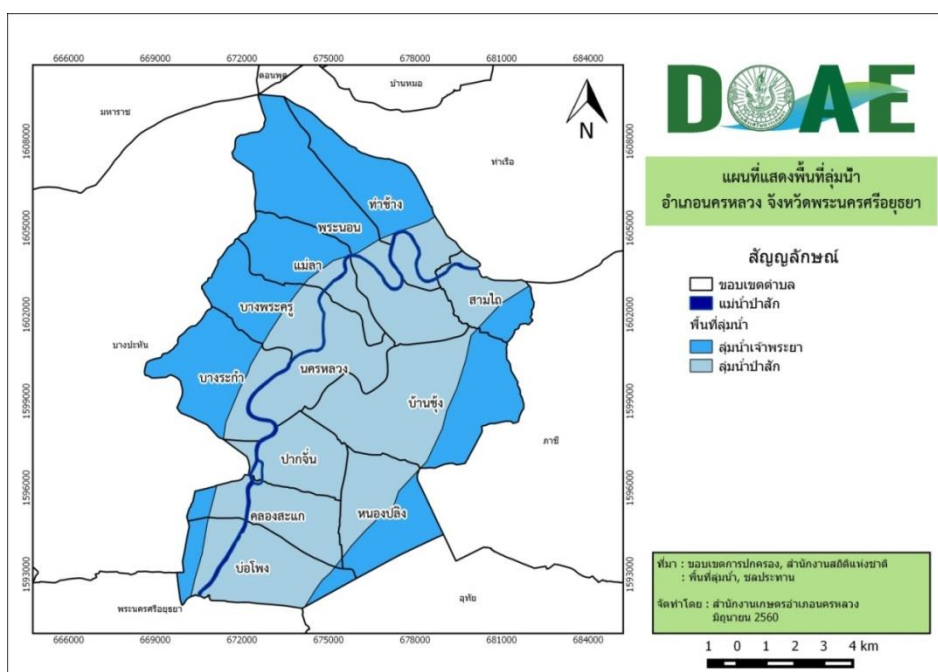
๒) ทรัพยากรน้ำ

ตำบลพระนอน เป็นพื้นที่อาศัยน้ำจากระบบชลประทานในการทำการเกษตรเป็นหลัก บางพื้นที่ใช้น้ำจากคลองบางกุ่ม และแม่น้ำป่าสัก นอกจากนี้ยังมีแหล่งน้ำอื่นๆ ที่ใช้ในการเกษตรดังนี้

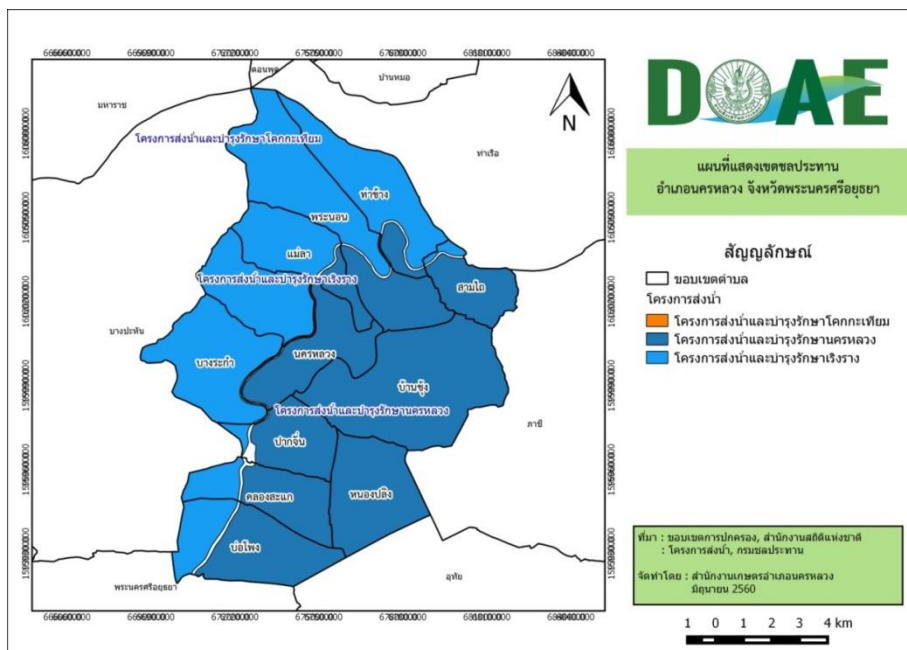
- แหล่งน้ำผิวดิน ได้แก่ น้ำในแม่น้ำป่าสัก และคลองบางกุ่ม

ภาพที่ ๑๕ แสดงแม่น้ำ เส้นทางน้ำ อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ที่มา : กรมชลประทาน, ๒๕๖๕)

ภาพที่ ๑๖ แสดงพื้นที่ลุ่มน้ำ อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ที่มา : กรมชลประทาน, ๒๕๖๕)

ภาพที่ ๑๗ แสดงเขตชลประทาน อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : กรมชลประทาน, ๒๕๖๕)

๑.๓ สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI

ตำบลพระนอน ไม่มีสินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่นหรือสินค้า GI

๑.๔ สินค้าเกษตรที่สำคัญ

๑.๔.๑ ชนิดสินค้า ข้าว

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

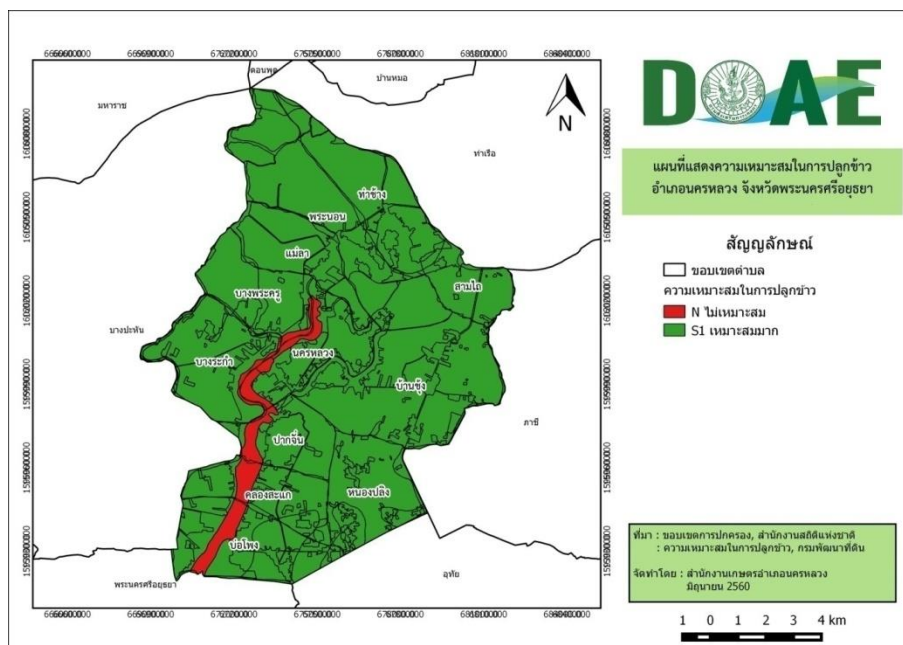
ตำบลพระนอน มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว ทั้งหมด จำนวน ๑๒,๓๒๔ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๑๒,๓๒๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ และไม่มีพื้นที่ไม่เหมาะสม (N)

ตารางที่ ๑๓ แสดงพื้นที่ตามเขตความเหมาะสมในการปลูกข้าว อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	พื้นที่เหมาะสมมาก ในการปลูกข้าว (ไร่) S๑	พื้นที่ไม่เหมาะสม ในการปลูกข้าว (ไร่) N	รวม (ไร่)
พระนอน	๑๒,๓๒๔	-	๑๒,๓๒๔

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, ๒๕๖๕

ภาพที่ ๑๘ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, ๒๕๖๕)

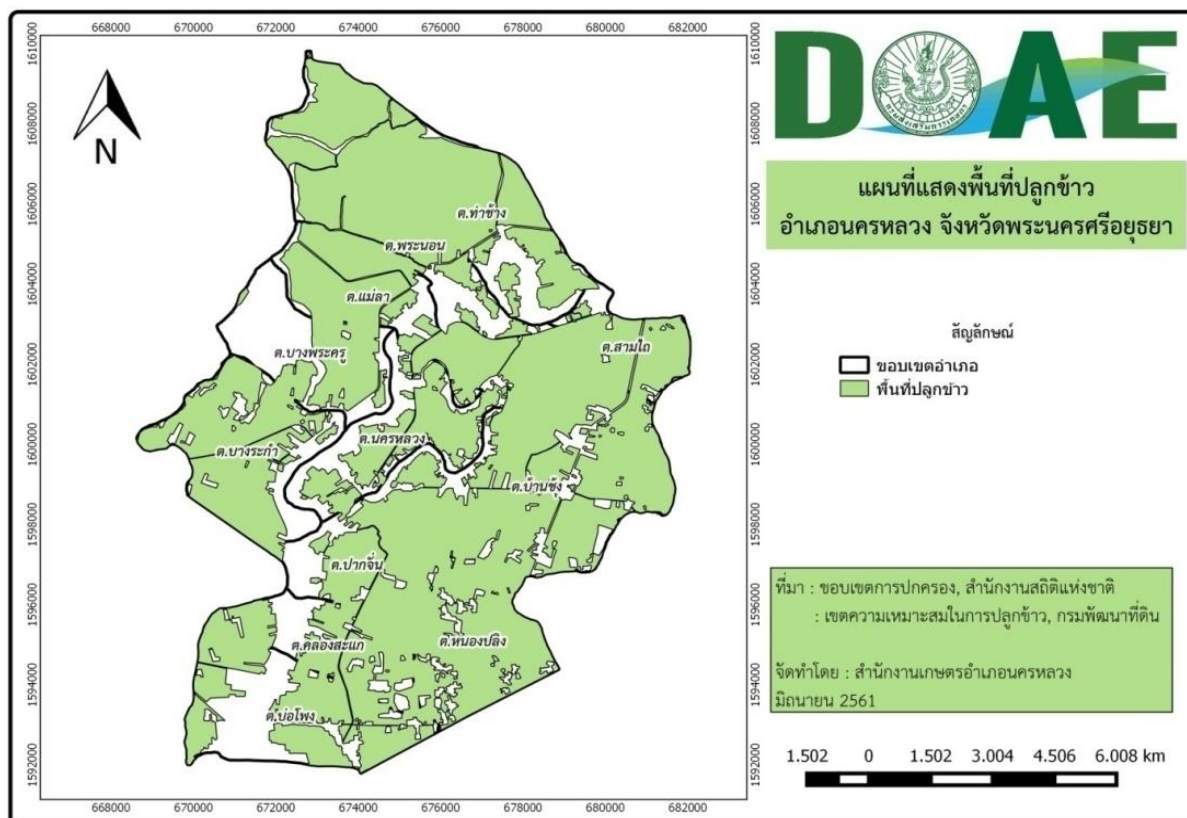
(๒) พื้นที่ปลูกข้าว

ตำบลพระนอน มีพื้นที่ปลูกข้าว จำนวน ๑๐,๓๐๐ ไร่ โดยมีพื้นที่ปลูกข้าวมากเป็นอันดับที่ ๑ ของอำเภอนครหลวง

ตารางที่ ๑๔ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	พื้นที่นาข้าวทั้งหมด (ไร่)	นาปี (ไร่)	นาปรัง (ไร่)
๑. นครหลวง	๓,๐๐๐	๓,๐๐๐	๓,๐๐๐
๒. ท่าช้าง	๕,๒๙๘	๕,๒๙๘	๕,๒๙๘
๓. บ่อโพรง	๓,๘๔๒	๓,๘๔๒	๓,๘๔๒
๔. บ้านซุง	๕,๕๐๐	๕,๕๐๐	๕,๕๐๐
๕. ปากจั่น	๓,๕๐๐	๓,๕๐๐	๓,๕๐๐
๖. บางระกำ	๓,๕๘๓	๓,๕๘๓	๓,๕๘๓
๗. บางพระครู	๓,๑๒๓	๓,๑๒๓	๓,๑๒๓
๘. แม่ลา	๕,๖๔๗	๕,๖๔๗	๕,๖๔๗
๙. หนองปลิง	๔,๖๐๐	๔,๖๐๐	๔,๖๐๐
๑๐. คลองสะแก	๑,๘๗๑	๑,๘๗๑	๑,๘๗๑
๑๑. สามไถ	๓,๕๐๐	๓,๕๐๐	๓,๕๐๐
๑๒. พระนอน	๑๐,๓๐๐	๑๐,๓๐๐	๑๐,๓๐๐
รวม	๕๓,๗๖๔	๕๓,๗๖๔	๕๓,๗๖๔

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, ๒๕๖๕

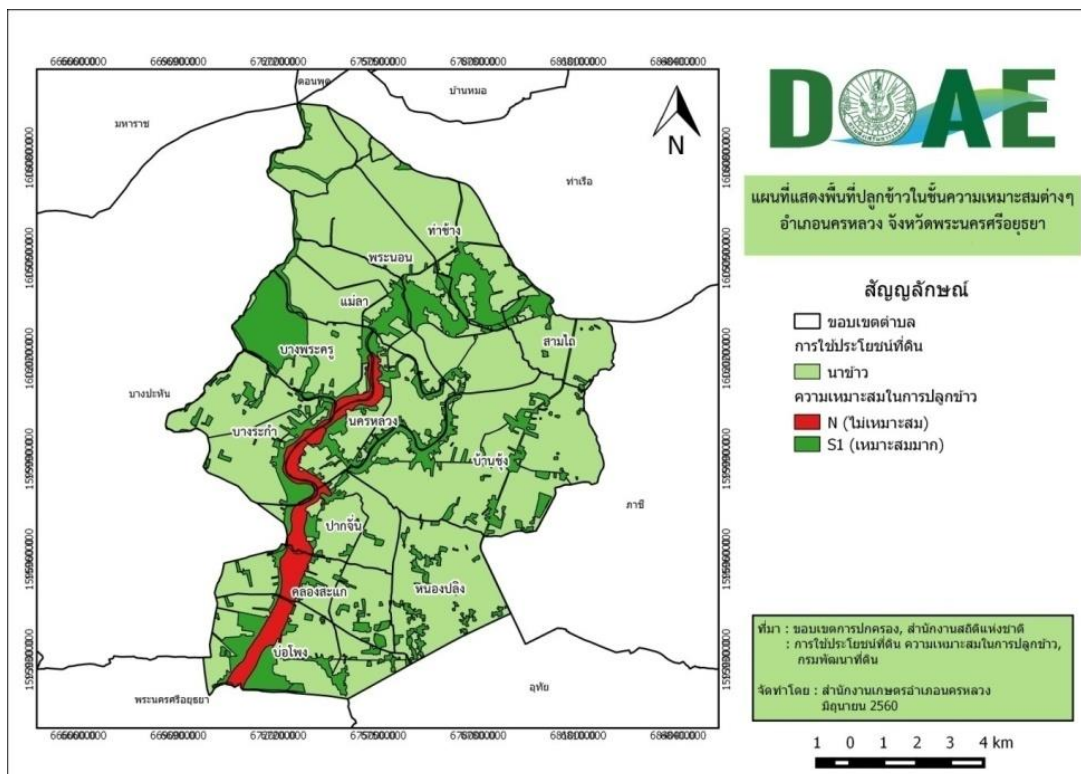
ภาพที่ ๑๙ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, ๒๕๖๕)

(๓) พื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม
ตำบลพระนอน มีพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๑๐,๓๐๐ ไร่ แบ่งเป็น
พื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๑๐,๓๐๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

ตารางที่ ๑๕ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
พระนอน	๑๐,๓๐๐	-	-	-	๑๐,๓๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, ๒๕๖๕

ภาพที่ ๒๐ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอนครหลวง
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, ๒๕๖๕)

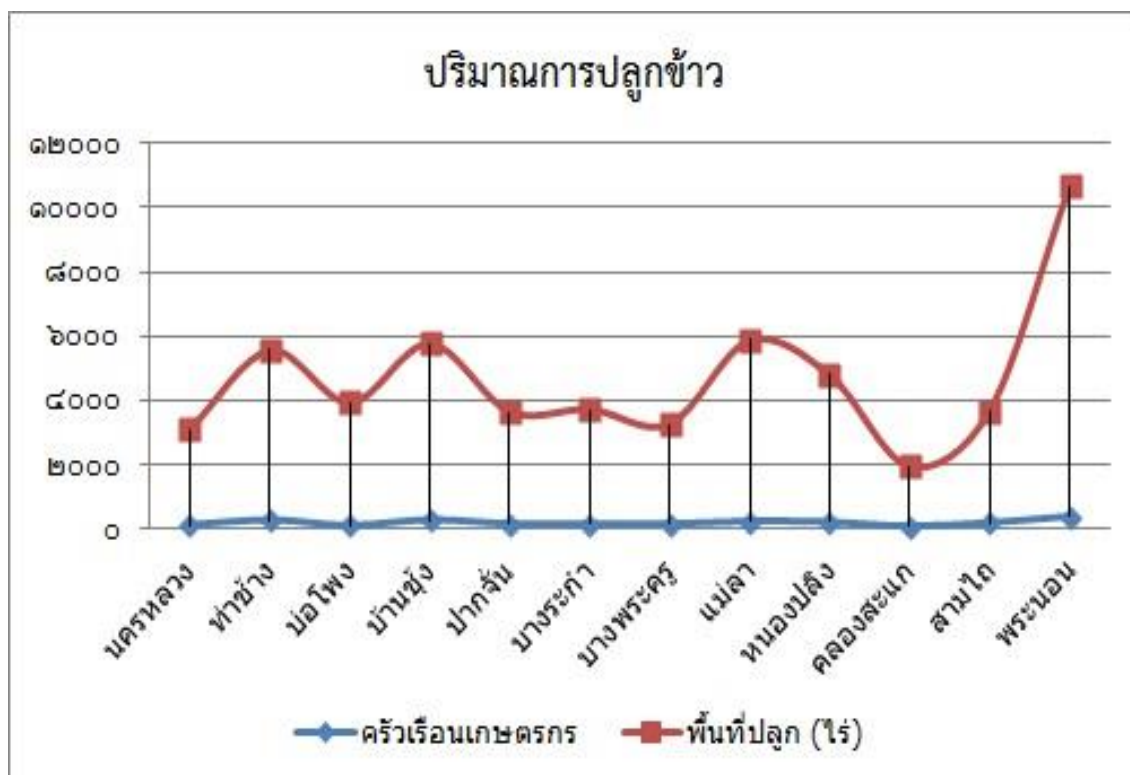
๒) ปริมาณการผลิต

ตำบลพระนอน มีพื้นที่การปลูกข้าว จำนวน ๑๐,๓๐๐ ไร่ ๓๗๑ ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกข้าวมากเป็นอันดับที่ ๑ ของอำเภอนครหลวง มีปริมาณผลผลิตเฉลี่ย เท่ากับ ๐.๙๑ ตันต่อไร่

ตารางที่ ๑๖ แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลพระนอน อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
พระนอน	๓๗๑	๑๐,๓๐๐	๑๐,๓๐๐	๙,๓๗๓	๐.๙๑

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, ๒๕๖๕

ภาพที่ ๒๑ แสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอ นครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, ๒๕๖๕)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

(๑) การใช้พันธุ์ดี พันธุ์ข้าวที่เกษตรกรปลูกส่วนใหญ่เป็นพันธุ์ข้าวไม่ไวต่อช่วงแสง เช่น ปทุมธานี๑ สุพรรณบุรี๑ กข๓๑ กข๔๗ กข๕๗ กข๖๑ เป็นต้น

(๒) การเตรียมดิน พื้นที่นาส่วนใหญ่เป็นการทำนาหว่านน้ำตม เกษตรกรมีการเตรียมดินโดยการไถ ทำเทือกและซักร่อง

(๓) การปลูกข้าว เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นการทำนาหว่านน้ำตม โดยใช้เครื่องหว่านสะพายหลัง

(๔) ระบบการให้น้ำ เกษตรกรใช้เครื่องสูบน้ำจากคลองชลประทานเข้าสู่แปลงนา

(๕) การดูแลรักษา เกษตรกรกำจัดวัชพืชโดยใช้แรงงานคนและสารเคมี มีการใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชร่องนอกควบคู่ไปพร้อมกับการใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชหลังออก

(๖) การใส่ปุ๋ย เกษตรกรส่วนใหญ่ใส่ปุ๋ยโดยใช้แรงงานคนในการใส่ปุ๋ยเคมี และใส่ปุ๋ยเคมีจำนวน ๒ ครั้ง ครั้งที่ ๑ เมื่อข้าวอายุ ๒๕-๓๐ วัน โดยใช้สูตร ๑๖-๒๐-๐ ร่วมกับสูตร ๔๖-๐-๐ ในอัตรา ๒๕ กก./ไร่ ครั้งที่ ๒ เมื่อข้าวอายุ ๘๐-๙๐ วัน โดยใช้สูตร ๑๖-๒๐-๐ ร่วมกับสูตร ๔๖-๐-๐ ในอัตรา ๒๕ กก./ไร่

(๗) การเก็บเกี่ยว เกษตรกรมีการเก็บเกี่ยวโดยใช้รถเกี่ยวนาดข้าว และรถขนส่งไปยังโรงสีหรือลานรับซื้อข้าว

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว เกษตรกรส่วนใหญ่ขายผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยวทันที

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูข้าว เกษตรกรมีการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูข้าวตามอาการของโรคและแมลง โดยใช้ทั้งสารเคมีและสารชีวภัณฑ์ร่วมกันในการป้องกันกำจัด

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลพระนอน มีการปลูกข้าวในฤดูนาปีและนาปรัง โดยมีปฏิทินการเพาะปลูกข้าว ดังนี้

ชนิดสินค้า (ข้าว)		ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ฤดูนาปี	การปลูก				←						→		
	เก็บเกี่ยว	→							←				
ฤดูนาปรัง	การปลูก			→									←
	เก็บเกี่ยว			←				→					

ภาพที่ ๒๒ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอ นครหลวง, ๒๕๖๕)

๕) ต้นทุนการผลิต

ตำบลพระนอน เป็นพื้นที่ในเขตชลประทาน มีต้นทุนการผลิตข้าวต่อไร่ เฉลี่ย ๕,๑๓๐ บาท

ตารางที่ ๑๗ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๕/๖๖ ตำบลพระนอน อำเภอ นครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	รายการ	จำนวนเงิน (บาท/ไร่)
๑	ค่าเตรียมดิน	๕๒๐
๒	ค่าเมล็ดพันธุ์ (นาหว่าน ๒๕ กก.๗ ละ ๑๕ บาท)	๔๕๐
๓	ค่าจ้างหว่านข้าว	๖๐
๔	ค่าสารกำจัดวัชพืช (คุมและฆ่าหญ้า)	๒๙๐
๕	ค่าจ้างฉีดยากำจัดวัชพืช จำนวน ๒ ครั้ง	๑๒๐
๖	ค่าปุ๋ยเคมีครั้งที่ ๑ สูตร ๑๖-๒๐-๐ จำนวน ๓๐ กก.๗ ละ ๑๗ บาท	๕๑๐
๗	ค่าปุ๋ยเคมีครั้งที่ ๒ สูตร ๔๖-๐-๐ จำนวน ๑๕ กก.๗ ละ ๓๐ บาท	๔๕๐
๘	ค่าจ้างใส่ปุ๋ย ๒ ครั้งๆ ละ ๖๐ บาท	๑๒๐
๙	ค่าสารกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช (จำนวน ๓ ครั้ง)	๕๑๐
๑๐	ค่าจ้างฉีดยาสารกำจัดศัตรูพืช ๓ ครั้งๆ ละ ๖๐ บาท	๑๘๐
๑๑	ค่าฮอร์โมนและสารบำรุง	๑๒๐
๑๒	ค่าจ้างฉีดฮอร์โมนและสารบำรุง (จำนวน ๑ ครั้ง)	๖๐
๑๓	ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงสูบน้ำ (ต่อรอบการผลิต) ๕ ลิตร	๑๔๐
๑๔	ค่าเก็บเกี่ยว	๕๐๐
๑๕	ค่าขนส่งข้าวไปขายโรงสี	๑๐๐
๑๖	ค่าเช่านา	๑,๐๐๐
รวมต้นทุนนาหว่านน้ำตาม		๕,๑๓๐
รายได้ ผลผลิตต่อไร่เฉลี่ย ๘๒๐ กก. ราคา กก. ละ ๗.๒๐ บาท		๕,๔๔๐
ผลตอบแทนสุทธิ		๓๑๐

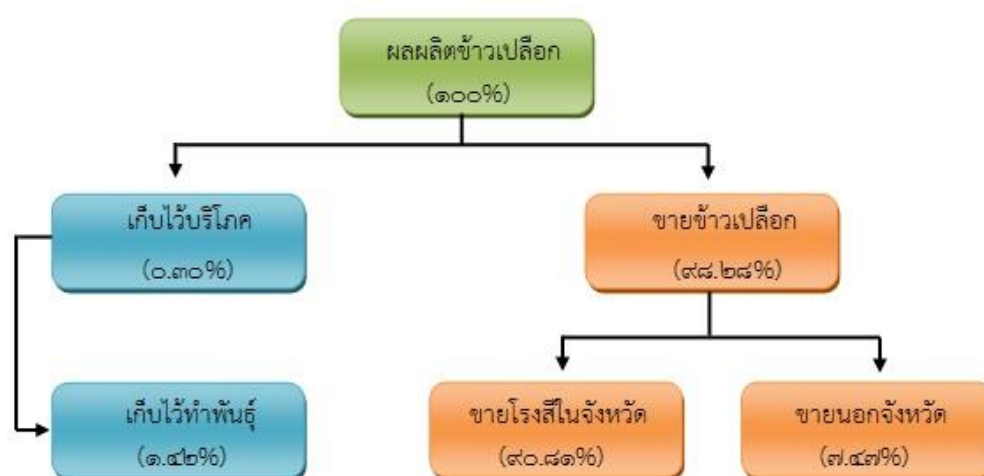
ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอ นครหลวง, ๒๕๖๕

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

สถานการณ์การตลาดข้าว ตำบลพระนอน อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เกษตรกรปลูกข้าวโดยใช้พันธุ์ข้าวตามความต้องการของตลาด ซึ่งเป็นพันธุ์ข้าวที่ให้ผลผลิตสูง คุณภาพดี เกษตรกรผู้ปลูกข้าวจะทำการเก็บเกี่ยวผลผลิตและขนส่งไปขายยังโรงสีหรือทำข้าวทันที มีเพียงบางส่วนที่เก็บไว้ทำพันธุ์และเพื่อบริโภค

(๑) วิธีการตลาด

เกษตรกรผู้ปลูกข้าว ตำบลพระนอน อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เกษตรกรส่วนใหญ่ขายผลผลิตเข้าสู่โรงสีหรือลานรับซื้อโดยตรง ซึ่งอำเภอนครหลวง มีโรงสี จำนวน ๑ แห่ง ทำข้าว จำนวน ๒ แห่ง และมีบางส่วนขายให้กับโรงสีหรือทำข้าวในบริเวณพื้นที่ข้างเคียงหรือจังหวัดข้างเคียง ซึ่งเกษตรกรตำบลพระนอน ไม่มีแหล่งรับซื้อผลผลิตในพื้นที่

ภาพที่ ๒๓ แสดงวิธีการตลาดข้าว อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, ๒๕๖๕)

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

ตำบลพระนอน อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่มีจุดรับซื้อผลผลิตข้าว

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

ตำบลพระนอน มีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านข้าว จำนวน ๑ ราย องค์กรความรู้ที่ทักษะความชำนาญ

เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์กรความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

- ๑) ใช้เมล็ดพันธุ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ๒) ใช้พันธุ์ข้าวที่เหมาะสมกับพื้นที่และการผลิต
- ๓) การวิเคราะห์ธาตุอาหารในดิน การผสมปุ๋ยเคมีใช้เอง

ตารางที่ ๑๘ แสดง Smart Farmer ต้นแบบ ในด้านการผลิตข้าว ตำบลพระนอน อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เป็น	สาขา
๑	นายดำรง บวรจศิริ	๖	พระนอน	นครหลวง	๒๕๖๒	ข้าว (ต้นแบบ)

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, ๒๕๖๕

๑.๔.๒ ชนิดสินค้า มะพร้าว

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

ตำบลพระนอน อำเภอนครหลวง ไม่มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกมะพร้าว แต่มีพื้นที่ปลูกมะพร้าว จำนวน ๓ ไร่

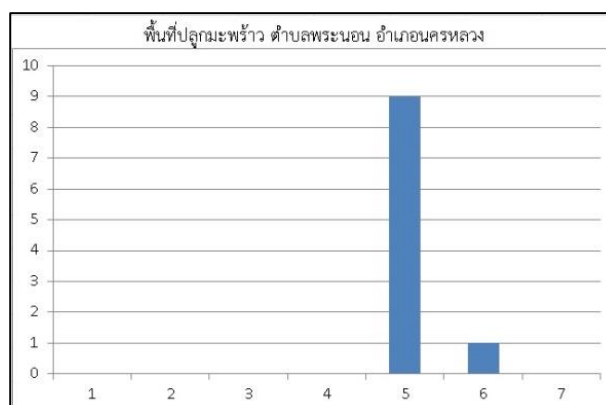
(๒) พื้นที่ปลูกมะพร้าว

ตำบลพระนอน อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่มะพร้าว จำนวน ๑๐ ไร่ โดยพื้นที่หมู่ ๕ ปลูกมากที่สุด จำนวน ๙ ไร่ รองลงมาคือพื้นที่หมู่ ๖ จำนวน ๑ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๙ แสดงพื้นที่ปลูกมะพร้าว ตำบลพระนอน อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ลำดับที่	หมู่	ครัวเรือน	พื้นที่ปลูกมะพร้าว (ไร่)
๑	๑	๐	๐
๒	๒	๐	๐
๓	๓	๐	๐
๔	๔	๐	๐
๕	๕	๓	๙.๐๐
๖	๖	๑	๑.๐๐
๗	๗	๐	๐
รวม		๔	๑๐.๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, ๒๕๖๕

ภาพที่ ๒๔ แสดงพื้นที่ปลูกมะพร้าว ตำบลพระนอน อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, พ.ศ. ๒๕๖๕)

๒) ปริมาณการผลิต

ตำบลพระนอน อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่มะพร้าว จำนวน ๑๐ ไร่ โดยพื้นที่หมู่ ๕ ปลูกมากที่สุด จำนวน ๙ ไร่ รองลงมาคือพื้นที่หมู่ ๖ จำนวน ๑ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๐ แสดงปริมาณผลผลิตมะพร้าว ตำบลพระนอน อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พื้นที่ การเกษตร (หมู่)	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (กิโลกรัม)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)
๑	๐	๐	๐	๐	๐
๒	๐	๐	๐	๐	๐
๓	๐	๐	๐	๐	๐
๔	๐	๐	๐	๐	๐
๕	๓	๙.๐๐	๐	๐	๐
๖	๑	๑.๐๐	๑.๐๐	๒๐๐	๒๐๐
๗	๐	๐	๐	๐	๐
รวม	๔	๑๐.๐๐	๑๓.๐๐	๒,๐๐๐	๒๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, พ.ศ. ๒๕๖๕

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในอำเภอ)

(๑) ใช้ต้นมะพร้าวพันธุ์ดี ที่ทนต่อโรคและแมลงศัตรูพืช

(๒) การเตรียมดิน ขุดหลุมปลูกกว้างยาวและลึก ด้านละ ๕๐-๗๕ เซนติเมตร สำหรับใน ที่ตอนขุดหลุมปลูกควรกว้างยาวและลึก ด้านละ ๑ เมตร นำปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก หรือใบไม้แห้งพูกับดินบนที่ตากแห้งใส่คลุกเคล้าให้เข้ากัน ใส่รองก้นหลุมปลูกให้เต็มหลุม วางต้นพันธุ์เสมอกับปากหลุมปลูกในกรณีปลูกบนที่ ลุ่ม และวางต้นพันธุ์ปลูกต่ำกว่าปากหลุมในกรณีปลูกบนที่ดอน ปักไม้หลักผูกยึดกับต้นพันธุ์ป้องกันการโค่นล้ม เกลี่ยดินกลบ ควรปลูกให้ระยะระหว่างต้นและแถวห่างกัน ๖-๗ เมตร หรือปลูกเป็นลักษณะสามเหลี่ยมด้านเท่าก็ได้

(๓) การใส่ปุ๋ย หลังจากปลูกมะพร้าวแล้วได้ ๑ ปี ให้ใส่ปุ๋ยอินทรีย์หรือมูลสัตว์เพื่อช่วยใน การปรับปรุงดินให้มีคุณภาพและใส่ปุ๋ยเคมี สูตร ๑๓-๑๓-๒๑ ใส่ ๑ กิโลกรัม ต่อต้น โดยหว่านรอบทรงต้น เมื่อ ต้นมะพร้าวเข้าปีที่ ๒ ใส่ปุ๋ยสูตรเดิม ๑-๒ กิโลกรัม ต่อต้น ในปีี่ ๓ ใส่ปุ๋ยเคมี สูตร ๑๓-๑๓-๒๑-๒ (เพิ่ม แมกนีเซียม ๒๐๐ กรัม) ใส่ ๓ กิโลกรัม ต่อต้น ควรใส่ปุ๋ยอย่างน้อย ๒ ครั้ง ต่อปีคือ ต้นฤดูฝนหรือเดือน พฤษภาคมและปลายฤดูฝนหรือในเดือนตุลาคมก็จะเจริญเติบโตได้ดี

(๔) การให้น้ำ ในฤดูแล้งหรือฝนไม่ตกต้องให้น้ำสัปดาห์ละครั้งเป็นอย่างน้อยหรือได้รับน้ำ พอเพียง จะช่วยให้ต้นมะพร้าวเจริญเติบโตได้ดี

(๕) การเก็บเกี่ยว การปฏิบัติดูแลรักษาที่ดี เมื่อต้นมะพร้าวน้ำหอมอายุ ๒ ปีครึ่ง หรือ นับตั้งแต่ออกช่อดอกหรือจนได้ ๑๙๐-๒๐๐ วัน ก็จะพัฒนาเป็นผลอ่อน มีน้ำหวานหอม เนื้ออ่อนนุ่ม และมี กะลาที่แข็งทนทานต่อการขนส่ง ก็จะเริ่มเก็บเกี่ยว ในรอบ ๑ ปีจะตัดเก็บมะพร้าว ๑๒-๑๕ ครั้ง ในทุก ๒๐ วัน จะตัดเก็บมะพร้าว ๑ ครั้ง ครั้งละ ๑ ทะลาย ทะลายละ ๑๐-๓๐ ผล

(๖) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว เกษตรกรส่วนใหญ่ขายผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยวพื้นที่

(๗) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช เกษตรกรมีการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชตามอาการของโรคและแมลง โดยใช้ทั้งสารเคมีและสารชีวภัณฑ์ร่วมกันในการป้องกันกำจัด

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลพระนอน อำเภอนครหลวง มีการปลูกมะพร้าว ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
มะพร้าว					▽	▽	▽					

สัญลักษณ์   ←→ ช่วงฤดูปลูก   ▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด
    ←.....→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

ภาพที่ ๒๕ แสดงปฏิทินการปลูกมะพร้าวในตำบลพระนอน อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, พ.ศ. ๒๕๖๕)

๕) ต้นทุนการผลิต

ตำบลพระนอน อำเภอนครหลวง มีต้นทุนการผลิตมะพร้าว ๑๐,๑๕๕ บาท

ตารางที่ ๒๑ แสดงต้นทุนการผลิตมะพร้าว ปี ๒๕๖๕ ตำบลพระนอน อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	รายการ	ราคาเฉลี่ย (บาท/ไร่)
๑	ค่าเตรียมดิน (ขุดตอ ไถพรวน และปรับระดับดิน วางผังปลูกต้นพันธุ์มะพร้าว)	๒,๐๐๐
๒	ค่าต้นมะพร้าว	๑,๐๐๐
๓	ใส่ดินปุ๋ยคอก	๕๘๐
๔	ค่าปุ๋ยเคมี ปีที่ ๑ สูตร ๑๓-๑๓-๒๑ อัตรา ๒๐ กก./ไร่ (...๒... ครั้ง/ปี)	๘๐๐
๕	ค่าปุ๋ยเคมี ปีที่ ๒ สูตร ๑๓-๑๓-๒๑ อัตรา ๔๐ กก./ไร่ (...๒... ครั้ง/ปี)	๑,๒๐๐
๖	ค่าปุ๋ยเคมี ปีที่ ๓ สูตร ๑๓-๑๓-๒๑-๒ อัตรา ๖๐ กก./ไร่ (...๒... ครั้ง/ปี)	๑,๘๐๐
๗	ค่าจ้างใส่สารบำรุงต่างๆ ๑ ครั้ง	๓๔๐
๘	ค่าสารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช	๑,๐๐๐
๙	ค่าจ้างฉีดสารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช ๒ ครั้ง	๖๐๐
๑๐	ค่าสารชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช	๓๓๕
๑๑	ค่าทำความสะอาดแปลง เช่น ตัดหญ้า ฯลฯ	๕๐๐
	รวม	๑๐,๑๕๕.๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, พ.ศ. ๒๕๖๕

๖) สถานการณ์การตลาด/วิถีการตลาด

สถานการณ์การตลาดมะพร้าว ตำบลพระนอน อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อเกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตจะมีการจำหน่ายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลาง และส่งจำหน่ายตลาดในพื้นที่

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

ตำบลพระนอน ไม่มีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบ ด้านมะพร้าว

๑.๔.๓ ชนิดสินค้า มะม่วง

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

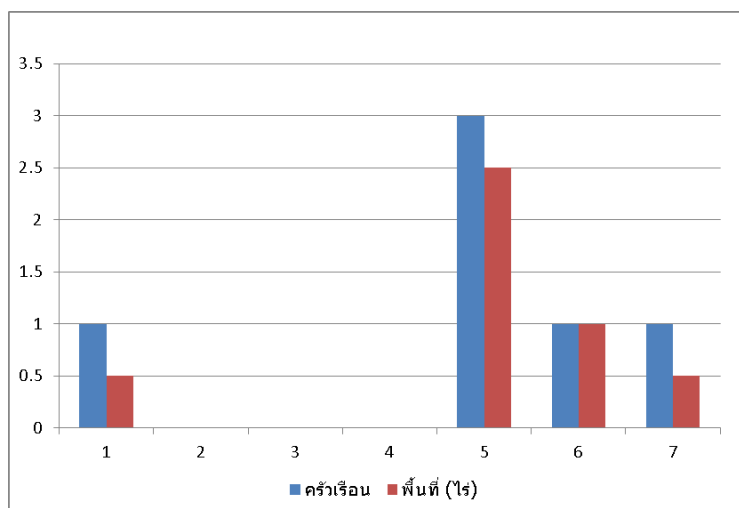
มะม่วง เป็นไม้ผลเมืองร้อน สามารถปลูกได้ทุกภาคของประเทศไทย ทั้งนี้เพราะมะม่วงเป็นไม้ผลที่ ขึ้นได้ง่าย เจริญเติบโตเร็ว สามารถขึ้นได้ในดินแทบทุกชนิดตั้งแต่ดินเหนียวจนถึงดินร่วนปนกรวด แต่ดินที่ เหมาะสมที่สุดควรเป็นดินร่วนปนทรายหรือเป็นดินที่มีอินทรีย์วัตถุอยู่มาก ไม่เหนียวจนเกินไป ระบายน้ำได้ดี และมีความเป็นกรด – เป็นด่างของดิน (pH) ประมาณ ๕.๕ - ๗.๕ ซึ่งในพื้นที่ตำบลพระนอน เกษตรกรมีการปลูกมะม่วง โดยส่วนใหญ่เป็นการปลูกแบบสวนผสมกับพืชชนิดอื่น

(๒) พื้นที่ปลูกมะม่วง

ตำบลพระนอน อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่ปลูกมะม่วง จำนวน ๔.๕๐ ไร่ โดยพื้นที่หมู่ ๕ ปลูกมากที่สุด จำนวน ๒.๕ ไร่ รองลงมาคือพื้นที่หมู่ ๖ จำนวน ๑ ไร่ ตามลำดับ ตารางที่ ๒๒ แสดงพื้นที่ปลูกมะม่วง ตำบลพระนอน อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่	ครัวเรือน	พื้นที่ปลูกมะม่วง (ไร่)
๑	๑	๐.๕๐
๒	๐	๐.๐๐
๓	๐	๐.๐๐
๔	๐	๐.๐๐
๕	๓	๒.๕๐
๖	๑	๑.๐๐
๗	๑	๐.๕๐
รวม	๖	๔.๕๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, พ.ศ.๒๕๖๕

ภาพที่ ๒๖ แสดงจำนวนพื้นที่การปลูกมะม่วง ตำบลพระนอน อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, พ.ศ. ๒๕๖๕)

๒) ปริมาณการผลิต

ตำบลพระนอน อำเภอนครหลวง มีพื้นที่การปลูกมะม่วง จำนวน ๔.๕๐ ไร่ ๖ คร่าวเรือน โดยมีปริมาณการผลิต จำนวน ๓.๖๐ ตันต่อปี

ตารางที่ ๒๓ แสดงปริมาณการผลิตมะม่วง ตำบลพระนอน อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พื้นที่การเกษตร (หมู่)	คร่าวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
๑	๑	๐.๕๐	๐.๕๐	๐.๔	๐.๘๐
๒	๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐	๐
๓	๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐	๐
๔	๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐	๐
๕	๓	๒.๕๐	๒.๕๐	๒.๐	๐.๘๐
๖	๑	๑.๐๐	๑.๐๐	๐.๘	๐.๘๐
๗	๑	๐.๕๐	๐.๕๐	๐.๔	๐.๘๐
รวม	๖	๔.๕๐	๔.๕๐	๓.๖	
	เฉลี่ย				๐.๘๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, พ.ศ. ๒๕๖๕

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

(๑) การใช้พันธุ์ดี

- พันธุ์มะม่วง ควรเลือกพันธุ์ตามความเหมาะสมและตามจุดประสงค์ของผู้ปลูก โดยคัดเลือก พันธุ์แท้ พันธุ์การค้า ที่ตลาดต้องการทั้งภายในและภายนอกประเทศ เช่น พันธุ์น้ำดอกไม้เบอร์ ๔ น้ำดอกไม้สีทอง อกร่อง เขียวเสวย โชคอนันต์ เป็นต้น โดยใช้ต้นกิ่งพันธุ์สมบูรณ์ ความสูง ๕๐-๗๐ เซนติเมตร

(๒) การเตรียมดิน

- เตรียมหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม.
- ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก จำนวน ๑ กิโลกรัม รองก้นหลุม

(๓) การปลูก

- ระยะปลูกของมะม่วง ขึ้นอยู่กับขนาดสภาพพุ่มของมะม่วงแต่ละพันธุ์ และตามต้องการของผู้ปลูก โดยทั่วไปจะใช้ระยะตั้งแต่ ๖x๖ เมตร ๘x๘ เมตร
- นำต้นพันธุ์มะม่วงมาปลูกตรงกลางหลุมแล้วปักไม้ยึดต้น ผูกเชือกเพื่อป้องกันลมโยก แล้วคลุมโคนด้วยฟางข้าวหรือหญ้าแห้ง แล้วรดน้ำให้ชุ่มต่อเนื่อง
- การปลูก ควรปลูกมะม่วงช่วงต้นฤดูฝน ถ้ามีระบบชลประทานปลูกได้ทั้งปี

(๔) ระบบการให้น้ำ

- หลังปลูก ถ้าฝนไม่ตกควรรดน้ำทุกวัน ช่วง ๗ วันแรก และ ๓-๔ วัน/ครั้ง หรือ ๑๐ วัน/ครั้ง จนต้นมะม่วงเจริญเติบโตได้ตามอายุจนถึงออกดอกติดผลต่อไป ยกเว้นฤดูฝนเนื่องจากมีปริมาณน้ำเพียงพอต่อความต้องการ

(๕) การดูแลรักษา

- ตัดแต่งกิ่งที่ไม่สมบูรณ์ กิ่งเป็นโรคออก เพื่อสร้างกิ่งใหม่ที่สมบูรณ์ต่อไป กำจัดวัชพืชและทำความสะอาดโคนมะม่วง ป้องกันกำจัดและควบคุมโรคและแมลง

(๖) การใส่ปุ๋ย

- ใส่ปุ๋ยคอก ๑๐-๑๕ กก./ต้นและปุ๋ยเคมี ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๐.๕-๒ กก./ต้น/ปี โดยแบ่งใส่เป็น ๒ ครั้ง (ต้นฝน - ปลายฝน)

(๗) การเก็บเกี่ยว

- เกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตตามความต้องการ

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

- เกษตรกรส่วนใหญ่ขายผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยวทันที หรือบรรจุลงภาชนะเพื่อรอการจำหน่าย หากผลผลิตมีมากเกินความต้องการหรือจำหน่ายไม่หมด เกษตรกรจะนำมาทำการแปรรูปเป็นมะม่วงกวน เพื่อการบริโภคในครัวเรือนหรือไว้จำหน่ายต่อไป

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู

- ดูแลป้องกันกำจัดโรคและแมลง เช่น แมลงค่อมทอง โรคแอนแทรคโนส แมลงวันผลไม้ เกษตรกรอาจมีการห่อผลมะม่วงบ้างเพื่อป้องกันแมลงรบกวน

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลพระนอน อำเภอนครหลวง มีการปลูกมะม่วง ดังนี้

ตารางที่ ๒๔ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกมะม่วง ตำบลพระนอน อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
มะม่วง					△	←-----→						
				←-----→	▽							

สัญลักษณ์

←---→ ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

←.....→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, พ.ศ. ๒๕๖๕

๕) ต้นทุนการผลิต

ตำบลพระนอน อำเภอนครหลวง มีต้นทุนการผลิตมะม่วง ๔,๔๔๐ บาทต่อไร่

ตารางที่ ๒๕ แสดงต้นทุนการผลิตมะม่วง ตำบลพระนอน อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

รายการ	ค่าใช้จ่าย (บาท/ไร่)	หมายเหตุ
เตรียมแปลง	๕๐๐	
ต้นพันธุ์มะม่วง	๒,๕๐๐	
สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช	๒๔๐	
ปุ๋ยเคมี ๑๕-๑๕-๑๕ ๒ กก./ต้น/ปี	๙๐๐	
ปุ๋ยคอก ๑๐ กก./ต้น/ปี	๓๐๐	
เก็บเกี่ยว	-	
รวม	๔,๔๔๐	

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, พ.ศ.๒๕๖๕

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

(๑) วิธีการตลาด

มีการจำหน่ายผลผลิตอยู่ในชุมชน ร้านค้าในตลาดชุมชน ผลผลิตบางส่วนเกษตรกรจะนำผลผลิตไว้บริโภคในครัวเรือน และนำมาแปรรูป เป็นมะม่วงกวน เพื่อบริโภคและจำหน่าย

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

ตำบลพระนอน อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่มีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ด้านมะม่วง

๒. ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหา แนวทางการแก้ไข

ตารางที่ ๒๖ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชน ที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
ด้านพื้นที่และทรัพยากร				
๑. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	- แหล่งน้ำและระบบชลประทานยังไม่ทั่วถึง ไม่เพียงพอในบางพื้นที่	- พัฒนา/ปรับปรุงแหล่งน้ำเพื่อรองรับปริมาณน้ำในฤดูฝน - ใช้น้ำบาดาลเพื่อการเกษตร	ทุกหมู่บ้าน หมู่ ๓ ๕ และ ๖	
๒. การขาดแคลนน้ำทางการเกษตร	- ไม่มีแหล่งน้ำสำรองขนาดใหญ่เพื่อการเกษตร ใช้น้ำจากระบบชลประทานเป็นหลัก	- ส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจ ใช้น้ำน้อย	ทุกหมู่บ้าน	
๓. ดินขาดความอุดมสมบูรณ์	- ดินมีการใช้ปลูกข้าวอย่างต่อเนื่องขาดการปรับปรุงบำรุงดิน	- ให้ความรู้เกี่ยวกับดินและการปรับปรุงบำรุงดิน	ทุกหมู่บ้าน	
๔. ภัยพิบัติด้านการเกษตร	- พื้นที่ลุ่มต่ำประสบปัญหาอุทกภัย - พื้นที่ดอนประสบปัญหาภัยแล้ง ผลผลิตเสียหาย	- ปรับระบบการเพาะปลูกให้เร็วขึ้นเพื่อหลีกเลี่ยงความเสียหายในฤดูน้ำหลาก - ลดพื้นที่การปลูกข้าวนาปรัง และชะลอการปลูกข้าวนาปีไปปลูกในช่วงที่มีฝนตกชุก	หมู่ ๑ ๒ ๔ และ ๗ หมู่ ๓ ๕ และ ๖ ทุกหมู่บ้าน	

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชน ที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
ด้านการผลิตสินค้าและการตลาด				
๑. โรคและแมลงศัตรูพืช	<ul style="list-style-type: none"> - เกิดการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืชเป็นบางครั้ง - เกษตรกรขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องโรคและแมลงศัตรูพืช 	<ul style="list-style-type: none"> - การเฝ้าระวังและการจัดทำแปลงพยายกรณ์เพื่อเตือนการระบาด - ให้ความรู้เกี่ยวกับ โรคและแมลงศัตรูพืช การป้องกันกำจัด - ส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ 	ทุกหมู่บ้าน	
๒. ผลผลิตต่อไร่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย	<ul style="list-style-type: none"> - ผลผลิตต่อไร่ต่ำในบางพื้นที่เนื่องจากการบริหารจัดการพื้นที่ไม่เหมาะสม 	<ul style="list-style-type: none"> - ปรับปรุงการบริหารจัดการในกระบวนการผลิต 	ทุกหมู่บ้าน	
๓. คุณภาพของผลผลิต	<ul style="list-style-type: none"> - คุณภาพของผลผลิตยังไม่เป็นที่ต้องการของตลาด 	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการผลิตพืชอาหารเพื่อพัฒนาคุณภาพ เช่น GAP, เกษตรอินทรีย์ เป็นต้น 	ทุกหมู่บ้าน	
๔. ต้นทุนการผลิตสูง	<ul style="list-style-type: none"> - เนื่องจากการใช้ปัจจัยการผลิตในปริมาณที่สูงเกินความจำเป็น 	<ul style="list-style-type: none"> - ให้ความรู้การลดต้นทุนการผลิต เช่น เมล็ดพันธุ์ สารเคมี เป็นต้น 	ทุกหมู่บ้าน	
๕. ราคาผลผลิตตกต่ำ	<ul style="list-style-type: none"> - ราคาผลผลิตทางการเกษตรมีความไม่แน่นอน 	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการลดต้นทุนการผลิต, การเกษตรแบบแปลงใหญ่, เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน เพื่อลดความเสี่ยงด้านราคา 	ทุกหมู่บ้าน	

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชน ที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
<p>ด้านเกษตรกรและองค์กร</p> <p>เกษตรกร</p> <p>๑. การรวมกลุ่มมีน้อยและไม่เข้มแข็ง</p> <p>๒. การบริหารจัดการสินค้า</p>	<p>- การรวมกลุ่มมีน้อย กลุ่มเกษตรกรยังไม่เข้มแข็ง ขาดการบริหารจัดการกลุ่มที่ดี</p> <p>- ขาดแนวคิดเชิงธุรกิจ เกษตรกรยังทำการผลิตแบบดั้งเดิม</p>	<p>- ส่งเสริมการรวมกลุ่ม สร้างการรับรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานแบบกลุ่ม</p> <p>- ส่งเสริมนวัตกรรมจากภูมิปัญญาชาวบ้าน</p> <p>- เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในกระบวนการเชิงธุรกิจ</p>	<p>ทุกหมู่บ้าน</p> <p>ทุกหมู่บ้าน</p>	

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชน ที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
<p>ด้านการแปรรูปผลผลิตและ ผลิตภัณฑ์</p> <p>๑. การแปรรูปผลผลิตเพื่อเพิ่ม มูลค่า</p> <p>๒. บรรจุภัณฑ์</p>	<p>- การแปรรูปผลผลิตยังมีน้อย เกษตรกรยังไม่ให้ความสำคัญใน ด้านการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า</p> <p>- ยังไม่มีความโดดเด่น ไม่แสดง ความเป็นเอกลักษณ์</p>	<p>- ส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ เพื่อ เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร</p> <p>- ให้ความรู้ในด้านการแปรรูปและ ส่งเสริมนวัตกรรมด้านการเกษตร</p> <p>- ส่งเสริมการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ให้มีความเป็นเอกลักษณ์และ แสดงอัตลักษณ์</p>	<p>ทุกหมู่บ้าน</p> <p>ทุกหมู่บ้าน</p>	

๓. การจัดทำ TOWS Matrix

๓.๑ การวิเคราะห์ TOWS Matrix ของตำบลพระนอน อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ ๒๗ แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix

	จุดแข็ง (S) ๑. พื้นที่ทำการเกษตรอยู่ในเขตชลประทาน ๒. มีศูนย์เรียนรู้ ประชาชนชาวบ้านด้านการเกษตร ๓. เส้นทางคมนาคมมีความสะดวก ๔. มีอัตรากำลังเจ้าหน้าที่และหน่วยงานภาคี ทั้งภาครัฐและเอกชน	จุดอ่อน (W) ๑. เกษตรกรส่วนใหญ่เช่าที่ดินในการประกอบอาชีพการเกษตร ๒. ขาดความเข้าใจในการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องเหมาะสม ๓. ขาดความเข้าใจในการปรับปรุงบำรุงดิน ๔. ขาดการรวมกลุ่มที่มีประสิทธิภาพ ๕. เกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุมาก
โอกาส (O) ๑. รัฐบาลให้การสนับสนุนภาคการเกษตรอย่างต่อเนื่อง ๒. รัฐบาลสนับสนุนการรวมกลุ่มเพื่อดำเนินงานด้านการเกษตร ๓. ความต้องการบริโภคสินค้าเกษตรปลอดภัย/เกษตรอินทรีย์ ๔. การจำหน่ายสินค้าผ่านช่องทางตลาดออนไลน์	SO กลยุทธ์เชิงรุก ใช้จุดแข็งเกาะกุมโอกาส (รุก เพิ่มขยาย) ๑. การพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร (S๑+S๒+S๕+O๑+O๒+O๓) ๒. การพัฒนาช่องทางการตลาดสินค้าเกษตร (S๒+S๕+O๑+O๒+O๓+O๔)	WO กลยุทธ์เชิงแก้ไข เอาชนะจุดอ่อนโดยอาศัยโอกาส (ปรับปรุงตนเอง) ๑. การจัดการระบบการผลิตที่เหมาะสม (W๑+W๒+W๓+O๑+O๒+O๓) ๒. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (W๒+W๓+W๔+O๒+O๓+O๔)
ภัยคุกคาม (T) ๑. ราคาปัจจัยการผลิตค่อนข้างสูง ๒. ราคาผลผลิตตกต่ำ/ไม่แน่นอน ๓. การระบาดของโรค/แมลงศัตรูพืช ๔. ภัยธรรมชาติ อุทกภัย ภัยแล้ง ๕. สภาพภูมิอากาศมีความแปรปรวน กระทบต่อผลผลิต	ST กลยุทธ์เชิงป้องกัน ใช้จุดแข็งหลีกเลี่ยงภัยคุกคาม (รักษาสถานภาพ) ๑. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน (S๒+S๕+T๑+T๒+T๓+T๔) ๒. การจัดการปัจจัยการผลิต (S๑+S๒+S๕+T๑+T๓+T๔+T๕)	WT กลยุทธ์เชิงรับ ลดจุดอ่อนและหลีกเลี่ยงภัยคุกคาม (เลิก หลีกเลียง หนี) ๑. การบริหารจัดการศัตรูพืช (W๒+W๓+W๕+T๓+T๕) ๒. การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (W๑+W๔+T๒+T๔) ๓. การใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่น (W๒+W๓+W๔+W๕+T๑+T๒+T๓+T๕)

๓.๒ การกำหนดกลยุทธ์ที่ได้จากการทำ TOWS Matrix ดังนี้

๑. กลยุทธ์เชิงรุก

๑.๑ การพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร

เพื่อสร้างการรับรู้และส่งเสริมให้เกษตรกรเข้าสู่ระบบการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยได้มาตรฐาน โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในพื้นที่ ปราชญ์ชาวบ้าน เป็นต้นแบบ แหล่งเรียนรู้ ให้กับเกษตรกร การบูรณาการกับหน่วยงานภาคี ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อเสริมสร้างโอกาสในการผลิตและจำหน่ายสินค้าเกษตรปลอดภัยได้มาตรฐาน

๑.๒ การพัฒนาช่องทางการตลาดสินค้าเกษตร

เพื่อสร้างการรับรู้และส่งเสริมให้เกษตรกรเข้าใจในระบบและรูปแบบตลาดสินค้าออนไลน์ สามารถดำเนินการจำหน่ายสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการขยายโอกาสในการจำหน่ายสินค้าด้านการเกษตร

๒. กลยุทธ์เชิงแก้ไข

๒.๑ การจัดการระบบการผลิตที่เหมาะสม

เพื่อปรับปรุง พัฒนาระบบการผลิต ให้เหมาะสมในการประกอบกิจกรรมด้านการเกษตร เช่น การปรับปรุงบำรุงดินโดยใช้ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยคอก ปุ๋ยอินทรีย์ เป็นต้น การปลูกพืชใช้น้ำน้อยเพื่อทดแทนการทำนาในสภาวะประสบปัญหาน้ำขาดแคลน เกษตรกรสามารถจัดหาและใช้ปัจจัยการผลิตได้อย่างถูกต้องเหมาะสม การนำแผนที่เพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) มาใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการพื้นที่การเกษตร เพื่อการจัดการดินและน้ำ ผลผลิต อุปสงค์ อุปทาน รวมทั้งปัจจัยการผลิตให้สอดคล้องกัน สถานการณ์ปัจจุบันและอนาคต

๒.๒ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

เพื่อพัฒนาการผลิตทางการเกษตร โดยการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เช่น การลดต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตร การใช้ปัจจัยการผลิตเพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิต การแปรรูปสินค้าทางการเกษตร เพื่อเพิ่มมูลค่า

๓. กลยุทธ์เชิงป้องกัน

๓.๑ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ให้มีความพร้อมในการให้บริการแก่เกษตรกร สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่เกษตรกรในการประกอบกิจกรรมต่างๆ ด้านการเกษตร

๓.๒ การจัดการปัจจัยการผลิต

เพื่อให้เกษตรกรมีความสามารถในการจัดหาและใช้ปัจจัยการผลิตในการประกอบกิจกรรมด้านการเกษตร ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรและมีต้นทุนการผลิตทางการเกษตรที่ลดลง

๔. กลยุทธ์เชิงรับ

๔.๑ การบริหารจัดการศัตรูพืช

เสริมสร้างความรู้ด้านโรคและแมลงศัตรูพืช การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชอย่างถูกวิธี สร้างความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (Integrated Pest Management – IPM) ส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช การเฝ้าระวังและ การจัดทำแปลงพยากรณ์เตือนการระบาดของศัตรูพืช เพื่อให้เกษตรกรสามารถป้องกันกำจัดได้อย่างทันท่วงที เป็นการลดความเสียหายทางผลผลิตที่เกิดจากการเข้าทำลายของโรคและแมลงศัตรูพืช

๔.๒ การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม

เพื่อบริหารจัดการทรัพยากร เช่น พื้นที่ แหล่งน้ำ ให้เหมาะสมต่อการประกอบกิจกรรมด้านการเกษตร เพื่อหลีกเลี่ยงความเสียหายต่อผลผลิตทางการเกษตร ส่งเสริมการเกษตรแบบผสมผสาน/เกษตรทฤษฎีใหม่ ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกษตรกรสามารถปรับตัวรองรับผลกระทบต่อความเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงในด้านราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำได้อย่างเหมาะสม มีความสมดุลระหว่างอุปสงค์และอุปทานของสินค้าเกษตร เพื่อปรับปรุงทรัพยากรทางการเกษตรให้เพียงพอ เหมาะสมต่อการผลิต

๔.๓ การใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในการประกอบกิจกรรมการเกษตร เพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ส่งเสริมการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นทางการเกษตรมาใช้ เพื่อเป็นการลดการพึ่งพาปัจจัยการผลิตจากภายนอก ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดความเสี่ยงในด้านราคาปัจจัยการผลิต

บทที่ ๓

ทิศทาง/แนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับตำบล

๑. แนวทางการพัฒนา

๑.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า

๑.๑.๑ ข้าว

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

๑. เกษตรกรมีทรัพยากรที่มีความเหมาะสมในการประกอบกิจกรรมด้านการเกษตร สามารถจัดหาและใช้ปัจจัยการผลิตได้อย่างเหมาะสม
๒. เกษตรกรมีระบบการผลิตที่เหมาะสม สินค้าเกษตรมีคุณภาพ ได้มาตรฐาน
๓. เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตที่ลดลง มีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร สามารถนำเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาปรับใช้ได้
๔. เกษตรกรมีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน สถาบันเกษตรกรมีความเข้มแข็ง พร้อมพัฒนาสู่เกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer, Young Smart Farmer)
๕. เกษตรกรมีการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องเหมาะสม การบริหารจัดการศัตรูพืชอย่างถูกวิธี สามารถพึ่งพาตนเองได้ในระดับหนึ่ง
๖. เกษตรกรผลิตสินค้าเกษตรตามความเหมาะสมของพื้นที่ เกิดความสมดุลระหว่างอุปสงค์และอุปทาน มีทางเลือกในการจัดจำหน่ายสินค้า มีตลาดรองรับผลผลิตสินค้าเกษตร

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ การพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยได้มาตรฐาน

กลยุทธ์ที่ ๒ การจัดการระบบการผลิตที่เหมาะสม

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์

โครงการที่ ๓ โครงการส่งเสริมการหยุดเผาในไร่นา

กลยุทธ์ที่ ๓ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและเหมาะสม

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์

กลยุทธ์ที่ ๔ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้สินค้าเกษตรปลอดภัยได้มาตรฐาน

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่

กลยุทธ์ที่ ๕ การจัดการปัจจัยการผลิต

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยเคมีอย่างถูกต้องและเหมาะสม

กลยุทธ์ที่ ๖ การบริหารจัดการศัตรูพืช

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน

กลยุทธ์ที่ ๗ การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม

โครงการที่ ๑ โครงการปรับระบบการปลูกข้าวในพื้นที่ลุ่มต่ำ

โครงการที่ ๒ โครงการปรับปรุงแหล่งน้ำทางการเกษตร

๑.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร

๑.๒.๑ Young Smart Farmer (YSF)

เป้าหมาย/เป้าประสงค์

๑. YSF มีทรัพยากรที่มีความเหมาะสมในการประกอบกิจกรรมด้านการเกษตร สามารถจัดหาและใช้ปัจจัยการผลิตได้อย่างเหมาะสม มีระบบการผลิตที่เหมาะสม สินค้าเกษตรมีคุณภาพ ได้มาตรฐาน

๒. YSF มีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร สามารถนำเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาปรับใช้ และสามารถถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่เกษตรกรรายอื่นๆ ได้

๓. YSF มีการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องเหมาะสม การบริหารจัดการศัตรูพืชอย่างถูกวิธี สามารถพึ่งพาตนเองได้ในระดับหนึ่ง

กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาศักยภาพ Young Smart Farmer

๑.๒.๒ วิสาหกิจชุมชน

เป้าหมาย/เป้าประสงค์

๑. วิสาหกิจชุมชนมีระบบการผลิตที่เหมาะสม สินค้ามีคุณภาพ ได้มาตรฐาน

๒. วิสาหกิจชุมชนมีต้นทุนการผลิตที่ลดลง มีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้า สามารถนำเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาปรับใช้ได้อย่างเหมาะสม

๓. วิสาหกิจชุมชนมีความสามารถเข้าถึงแหล่งทุน เพื่อนำมาพัฒนากิจการได้

กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ การพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์องค์กรเกษตรและวิสาหกิจชุมชน

กลยุทธ์ที่ ๒ การพัฒนาช่องทางการตลาดสินค้าเกษตร

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการตลาดสินค้าออนไลน์

กลยุทธ์ที่ ๓ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาศักยภาพองค์กรเกษตรและวิสาหกิจชุมชน

โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนากระบวนการเรียนรู้แก่แกนนำและสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

๑.๒.๓ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร/กลุ่มยุวเกษตรกร/กลุ่มส่งเสริมอาชีพ

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- สถาบันเกษตรกร มีระบบการผลิตที่เหมาะสม สินค้ามีคุณภาพ ได้มาตรฐาน

- สถาบันเกษตรกร มีต้นทุนการผลิตที่ลดลง มีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้า สามารถนำเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาปรับใช้ได้อย่างเหมาะสม

- สถาบันเกษตรกร มีความสามารถเข้าถึงแหล่งทุน เพื่อนำมาพัฒนากิจการได้
- สถาบันเกษตรกร มีความสามารถในการแข่งขันทางการค้าเพิ่มขึ้น

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ การพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์องค์กรเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

กลยุทธ์ที่ ๒ การพัฒนาช่องทางการตลาดสินค้าเกษตร

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการตลาดสินค้าออนไลน์

๓.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร

๓.๓.๑ ที่ดิน

เป้าหมาย/เป้าประสงค์

๑. ปรับปรุงบำรุงดินให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์เหมาะสมในการปลูกพืชให้เจริญเติบโตและให้ผลผลิตได้อย่างยั่งยืน

กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ การจัดการระบบการผลิตที่เหมาะสม

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์

กลยุทธ์ที่ ๒ การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมเกษตรผสมผสาน/เกษตรทฤษฎีใหม่

๓.๓.๒ แหล่งน้ำ

เป้าหมาย/เป้าประสงค์

๑. เพื่อให้พืชที่ปลูกได้รับน้ำอย่างเพียงพอและเหมาะสม โดยจะต้องใช้การชลประทานเข้าช่วย ตามความหมายแล้วการชลประทานเป็นการให้น้ำแก่พืชโดยการเพิ่มความชื้นให้แก่ดินเพื่อให้ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะแก่การเจริญเติบโตของพืช

๒. เพื่อให้เกษตรกรรู้จักการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า เห็นความสำคัญและตระหนักถึงปัญหาการขาดแคลนน้ำในการทำการเกษตร

กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ การจัดการปัจจัยการผลิต

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

กลยุทธ์ที่ ๒ การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม

โครงการที่ ๑ โครงการปรับปรุงแหล่งน้ำทางการเกษตร

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการปลูกพืชใช้น้ำน้อย

สรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๖๗

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลพระนอน อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

แนวทางการพัฒนาที่ ๑ ด้านพัฒนาการผลิตสินค้า

โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ ดำเนินการ	ปริมาณงาน/งบประมาณ				ตัวชี้วัด KPI	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	ผู้รับผิดชอบ
				ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗				
				งาน	งปม.	งาน	งปม.			
๑. โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยได้มาตรฐาน	เพื่อส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยได้มาตรฐาน	๓๐ ราย	ตำบลพระนอน	๓๐ ราย	๒๐,๐๐๐ บาท	๓๐ ราย	๒๐,๐๐๐ บาท	เกษตรกรร้อยละ ๘๐ สามารถผลิตสินค้าตามมาตรฐาน และลดต้นทุนการผลิต	เกษตรกรมีความรู้ในการผลิตข้าวปลอดภัยตามมาตรฐาน GAP ต้นทุนการผลิตลดลงจากการผลิตตามระบบการผลิตข้าวปลอดภัย และใช้สารชีว-ภัณฑ์ในพื้นที่ของตนเอง	- ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล - องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น
๒. โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยเคมีอย่างถูกต้องและเหมาะสม	เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการใช้ปุ๋ยเคมีอย่างถูกต้องและเหมาะสม มีต้นทุนการผลิตลดลง	๒๐ ราย	ตำบลพระนอน	๒๐ ราย	๑๙,๐๐๐ บาท	๒๐ ราย	๑๙,๐๐๐ บาท	เกษตรกรร้อยละ ๘๐ สามารถใช้ปุ๋ยเคมีได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม	เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการใช้ปุ๋ยเคมีอย่างถูกต้องและเหมาะสม และมีแปลงสาธิตการใช้ปุ๋ยเคมีได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม	- ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล - องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น
๓. โครงการผลิตขยายสารชีวภัณฑ์เพื่อควบคุมศัตรูพืช	เพื่อส่งเสริมการผลิตและการใช้สารชีวภัณฑ์ในการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย ลดการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ลดต้นทุนการผลิต	๓๐ ราย	ตำบลพระนอน	๓๐ ราย	๑๙,๐๐๐ บาท	๓๐ ราย	๑๙,๐๐๐ บาท	เกษตรกรร้อยละ ๘๐ สามารถลดต้นทุนการผลิต	เกษตรกรมีความรู้ในการผลิตและใช้สารชีวภัณฑ์ และมีต้นทุนการผลิตลดลงจากการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนสารเคมี	- ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล - องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ ดำเนินการ	ปริมาณงาน/งบประมาณ				ตัวชี้วัด KPI	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	ผู้รับผิดชอบ
				ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗				
				งาน	งปม.	งาน	งปม.			
๔. โครงการ ส่งเสริมการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน	เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการป้องกันกำจัดศัตรูพืชและลดต้นทุนการผลิต	๓๐ ราย	ตำบล พระนอน	๓๐ ราย	๒๐,๐๐๐ บาท	๓๐ ราย	๒๐,๐๐๐ บาท	เกษตรกรร้อยละ ๘๐ สามารถลดต้นทุนการผลิต	เกษตรกรมีความรู้ในการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน และมีต้นทุนการผลิตลดลง	- ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล - องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น
๕. โครงการ ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรทฤษฎีใหม่	เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการผลิต เพื่อให้มีรายได้และมีความยั่งยืนในการประกอบอาชีพตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๗ ราย	ตำบล พระนอน	-	-	๗ ราย	๗๐,๐๐๐ บาท	เกษตรกรร้อยละ ๑๐๐ สามารถประกอบอาชีพตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	มีรายได้และมีความยั่งยืนในการประกอบอาชีพตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	- ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล - องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น

แนวทางการพัฒนาที่ ๒ ด้านพัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร

โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ ดำเนินการ	ปริมาณงาน/งบประมาณ				ตัวชี้วัด KPI	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	ผู้รับผิดชอบ
				ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗				
				งาน	งปม.	งาน	งปม.			
๑. โครงการ พัฒนาแหล่งเรียนรู้สินค้าเกษตรปลอดภัยและส่งเสริมสินค้าเกษตรปลอดภัยได้มาตรฐาน	เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและส่งเสริมสินค้าเกษตรปลอดภัย	๒๐ ราย	ตำบล พระนอน	๒๐ ราย	๑๖,๐๐๐ บาท	๒๐ ราย	๑๖,๐๐๐ บาท	เกษตรกรร้อยละ ๘๐ สามารถพัฒนาแหล่งเรียนรู้เกษตรปลอดภัย	เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย และเป็นจุดเรียนรู้ได้	- ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล - องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น

โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ ดำเนินการ	ปริมาณงาน/งบประมาณ				ตัวชี้วัด KPI	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	ผู้รับผิดชอบ
				ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗				
				งาน	งปม.	งาน	งปม.			
๒. โครงการพัฒนาศักยภาพองค์กรเกษตรกร	เพื่อพัฒนาศักยภาพองค์กรเกษตรกรให้เข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้	๒๐ ราย	ตำบลพระนอน	๒๐ ราย	๒๑,๐๐๐ บาท	๒๐ ราย	๒๑,๐๐๐ บาท	เกษตรกรร้อยละ ๘๐ สามารถพัฒนาศักยภาพกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรของตนเองได้ให้เข้มแข็งและยั่งยืน	กลุ่ม/องค์กรเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจและนำความรู้มาพัฒนาของกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรของตนได้	- ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล - องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น
๓. โครงการส่งเสริมการตลาดสินค้าออนไลน์	เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในตลาดสินค้าออนไลน์และสนับสนุนช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้า	๓๐ ราย	ตำบลพระนอน	๓๐ ราย	๙,๐๐๐ บาท	๓๐ ราย	๙,๐๐๐ บาท	เกษตรกรร้อยละ ๘๐ ได้รับความรู้ในตลาดสินค้าออนไลน์	เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในตลาดและช่องทางจำหน่ายสินค้าออนไลน์	- ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล - องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น
๔. โครงการพัฒนาระบบการเรียนรู้แก่แกนนำและสมาชิกวิสาหกิจชุมชน	เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้แก่แกนนำและสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน	๑๘ ราย	ตำบลพระนอน	-	-	๑๘ ราย	๗,๒๐๐ บาท	เกษตรกรร้อยละ ๘๐ เกิดกระบวนการเรียนรู้แก่แกนนำและสมาชิกวิสาหกิจชุมชน	แกนนำและสมาชิกวิสาหกิจชุมชนจัดทำแผนพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชนได้อย่างเหมาะสม	- ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล - องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น

แนวทางการพัฒนาที่ ๓ ด้านพัฒนาพื้นที่ทรัพยากรการเกษตร

โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ	ปริมาณงาน/งบประมาณ				ตัวชี้วัด KPI	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	ผู้รับผิดชอบ
				ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗				
				งาน	งปม.	งาน	งปม.			
๑. โครงการส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน	- เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจและเห็นถึงความสำคัญในการปรับปรุงบำรุงดิน - เพื่อลดต้นทุนการผลิต	๒๐ ราย	ตำบลพระนอน	๒๐ ราย	๓๒,๐๐๐ บาท	๒๐ ราย	๓๒,๐๐๐ บาท	เกษตรกรร้อยละ ๘๐ ได้รับความรู้และพื้นที่ได้มีการปรับปรุงบำรุงดิน	เกษตรกรมีความรู้ในเรื่องดินและการจัดการดิน และพื้นที่การเกษตรของเกษตรกรได้รับการปรับปรุงบำรุงดินจำนวน ๑๐๐ ไร่	- ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล - องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น
๒. โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์	เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจและเห็นถึงความสำคัญในการปรับปรุงบำรุงดินเพื่อลดต้นทุนการผลิตจากการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ทดแทนปุ๋ยเคมี	๓๐ ราย	ตำบลพระนอน	๓๐ ราย	๑๔,๐๐๐ บาท	๓๐ ราย	๑๔,๐๐๐ บาท	เกษตรกรร้อยละ ๘๐ ได้รับความรู้และเห็นความสำคัญ และลดต้นทุนการผลิตจากการใช้ปุ๋ยอินทรีย์	เกษตรกรมีความรู้ในเรื่องดินและการปรับปรุงบำรุงดินและจุดสาธิตปุ๋ยอินทรีย์จำนวน ๒ จุด	- ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล - องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

แนวทางการพัฒนาที่ ๔ ด้านการแปรรูปผลผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์

โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ ดำเนินการ	ปริมาณงาน/งบประมาณ				ตัวชี้วัด KPI	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	ผู้รับผิดชอบ
				ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗				
				งาน	งปม.	งาน	งปม.			
๑. โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์องค์กรเกษตรกร	เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์องค์กรเกษตรกรให้มีมาตรฐาน ตรงตามความต้องการของตลาด	๒๐ ราย	ตำบล พระนอน	๒๐ ราย	๒๔,๐๐๐ บาท	๒๐ ราย	๒๔,๐๐๐ บาท	เกษตรกรร้อยละ ๘๐ สามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม/องค์กรเกษตรกร	กลุ่ม/องค์กร เกษตรกรมีความรู้เรื่องมาตรฐานและการพัฒนาผลิตภัณฑ์	- ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล - องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น
๒. โครงการส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์	ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า	๒๐ ราย	ตำบล พระนอน	๒๐ ราย	๒๔,๐๐๐ บาท	๒๐ ราย	๒๔,๐๐๐ บาท	เกษตรกรร้อยละ ๘๐ มีความรู้ความเข้าใจ	เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการแปรรูปสินค้าเกษตรและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร	- ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล - องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น

แนวทางการพัฒนาที่ ๕ ด้านการพัฒนาศักยภาพ

โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ ดำเนินการ	ปริมาณงาน/งบประมาณ				ตัวชี้วัด KPI	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	ผู้รับผิดชอบ
				ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗				
				งาน	งปม.	งาน	งปม.			
๑. โครงการพัฒนาศักยภาพของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล	เพื่อพัฒนาศักยภาพศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรให้มีความพร้อมในการบริการ	๕๐ ราย	ตำบล พระนอน	๕๐ ราย	๑๕,๐๐๐ บาท	๕๐ ราย	๑๕,๐๐๐ บาท	เกษตรกรร้อยละ ๘๐ ได้เข้ารับบริการ	เกษตรกรได้รับบริการและถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตร	- ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล - องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น

ภาคผนวก

โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยได้มาตรฐาน

๑. หลักการและเหตุผล

จากการที่เกษตรกรมีความต้องการผลิตข้าวให้ได้ปริมาณมาก โดยหวังว่าการผลิตให้ได้ในปริมาณที่มาก จะทำให้เกษตรกรมีรายได้มากขึ้นตามไปด้วย ทำให้เกษตรกรต้องพึ่งพาการใช้สารเคมีในการกำจัดโรค แมลง ศัตรูพืชและใช้ปุ๋ยเคมีจำนวนมากเกินความจำเป็นในการผลิต เกิดการสะสมและตกค้างในผลผลิต ทำให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภครวมถึงเป็นอันตรายต่อผู้ใช้สารเคมีและสิ่งแวดล้อม

การส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนระบบการผลิต จากระบบการผลิตทางการเกษตรที่เน้นการใช้สารเคมีที่เป็นอันตราย ปรับเปลี่ยนเป็นเกษตรที่มีระบบการผลิตที่ปลอดภัยจากสารพิษ โดยการให้ความรู้ในการปลูกข้าวที่ปลอดภัยตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (GAP)

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อส่งเสริมการผลิตข้าวปลอดภัยตามมาตรฐาน GAP (Good Agricultural Practice)

๒.๒ เพื่อลดต้นทุนการผลิต ซึ่งเกิดจากการใช้สารเคมีมากเกินความจำเป็น

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรในพื้นที่และเกษตรกรที่สนใจจำนวน ๒๐ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ตลอดปีงบประมาณ ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

ทุกหมู่บ้าน

๖. กิจกรรม

๖.๑ ถ่ายทอดความรู้การผลิตตามมาตรฐานเกษตรที่ดีที่เหมาะสม GAP (ข้าว) แก่เกษตรกร จำนวน ๑ ครั้ง

๖.๒ ถ่ายทอดความรู้เรื่องสารชีวภัณฑ์ (การผลิตและการใช้) จำนวน ๑ ครั้ง

๗. วิธีการดำเนินงาน

๗.๑ ประชาสัมพันธ์โครงการ

๗.๒ รับสมัครและคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ

๗.๓ ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

๗.๔ ติดตาม ให้คำแนะนำแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

๗.๕ สรุปผลและประเมินผลโครงการ

๘. งบประมาณ งบประมาณ ๑๖,๐๐๐ บาท

๘.๑ งบประมาณในการถ่ายทอดความรู้ ๒ ครั้ง จำนวน ๘,๐๐๐ บาท

๘.๒ งบประมาณในการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ผลิตสารชีวภัณฑ์ จำนวน ๘,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๙.๑ เกษตรกรมีความรู้ในการการผลิตข้าวปลอดภัยตามมาตรฐาน GAP

๙.๒ เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตลดลงจากการผลิตตามระบบการผลิตข้าวปลอดภัย

๙.๓ เกษตรกรมีการใช้สารชีวภัณฑ์ในพื้นที่ของตนเอง

โครงการส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน

๑. หลักการและเหตุผล

เนื่องจากพื้นที่ทำการเกษตรในปัจจุบันเป็นพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์อย่างต่อเนื่อง ขาดการพักพื้นที่ และขาดการปรับปรุงบำรุงดิน ทำให้ดินเสื่อมโทรม โดยเฉพาะดินที่ใช้ในการปลูกข้าวอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นดินขาดอินทรีย์วัตถุต่ำกว่า ๑.๕% มีการใช้ที่ดินทำการเพาะปลูกติดต่อกันเป็นเวลานาน โดยไม่ได้เพิ่มปริมาณอินทรีย์วัตถุในดินให้เหมาะสม เป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ไม่ถูกต้องตามหลักการอนุรักษ์ดินและน้ำ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อให้ดินมีความเหมาะสมในการปลูกพืชและการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน แนวทางในการปรับปรุงบำรุงดินเพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์และอินทรีย์วัตถุในดิน คือ การใช้พืชปุ๋ยสดในการปรับปรุงบำรุงดิน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นพืชตระกูลถั่ว โดยการปลูกและไถกลบก่อนการปลูกพืชหลัก ซึ่งจะเป็นการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ ทำให้การดูดซับอาหารของพืชหลักเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจและเห็นถึงความสำคัญในการปรับปรุงบำรุงดิน
- ๒.๒ เพื่อลดต้นทุนการผลิต
- ๒.๓ เพื่อปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์ของดินให้เหมาะแก่การทำการเกษตร

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรในพื้นที่และเกษตรกรที่สนใจจำนวน ๒๐ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ตลอดปีงบประมาณ ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

ทุกหมู่บ้าน

๖. กิจกรรม

- ๖.๑ ถ่ายทอดความรู้เรื่องดินและการจัดการดิน แก่เกษตรกร จำนวน ๑ ครั้ง
- ๖.๒ สนับสนุนพืชปุ๋ยสด เพื่อปรับปรุงบำรุงดินให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

๗. วิธีการดำเนินงาน

- ๗.๑ ประชาสัมพันธ์โครงการ
- ๗.๒ รับสมัครและคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ
- ๗.๓ ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
- ๗.๔ จัดหาปัจจัยการผลิตสนับสนุนให้แก่เกษตรกร
- ๗.๕ ติดตาม ให้คำแนะนำแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
- ๗.๖ สรุปผลและประเมินผลโครงการ

๘. งบประมาณจำนวน ๓๒,๐๐๐ บาท

- ๘.๑ งบประมาณในการถ่ายทอดความรู้ จำนวน ๔,๐๐๐ บาท
- ๘.๒ งบประมาณในการสนับสนุนปัจจัยการผลิต จำนวน ๒๘,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

- ๙.๑ เกษตรกรมีความรู้ในเรื่องดินและการจัดการดิน
- ๙.๒ พื้นที่การเกษตรของเกษตรกรได้รับการปรับปรุงบำรุงดิน จำนวน ๑๐๐ ไร่

โครงการส่งเสริมการหยุดเผาในไร่นา

๑. หลักการและเหตุผล

เนื่องจากพื้นที่ทำการเกษตรในปัจจุบันเป็นพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์อย่างต่อเนื่อง ขาดการพักพื้นที่ และขาดการปรับปรุงบำรุงดิน ทำให้ดินเสื่อมโทรม โดยเฉพาะดินที่ใช้ในการปลูกข้าวอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นดินขาดอินทรีย์วัตถุต่ำกว่า ๑.๕% มีการใช้ที่ดินทำการเพาะปลูกติดต่อกันเป็นเวลานาน โดยไม่ได้เพิ่มปริมาณอินทรีย์วัตถุในดินให้เหมาะสม เป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ไม่ถูกต้องตามหลักการอนุรักษ์ดินและน้ำ นอกจากนี้แล้วเกษตรกรส่วนใหญ่มักจะทำการเผาตอซังฟางข้าว เพื่อความสะดวกในการทำนารอบต่อไป ทำให้ดินยังมีความเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว จึงมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างความรู้ความเข้าใจในประโยชน์และโทษของการเผาตอซังฟางข้าว เพื่อให้ดินมีความเหมาะสมในการปลูกพืชและการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจและเห็นถึงความสำคัญในการงดเผาตอซังฟางข้าว
- ๒.๒ เพื่อลดต้นทุนการผลิต
- ๒.๓ เพื่อปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์ของดินให้เหมาะแก่การทำการเกษตร

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรในพื้นที่และเกษตรกรที่สนใจ จำนวน ๒๐ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ตลอดปีงบประมาณ ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

ทุกตำบล

๖. กิจกรรม

- ๖.๑ ถ่ายทอดความรู้เรื่องประโยชน์และโทษของการเผาตอซังฟางข้าว แก่เกษตรกร จำนวน ๑ ครั้ง
- ๖.๒ สนับสนุนสารย่อยสลายตอซังฟางข้าวให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

๗. วิธีการดำเนินงาน

- ๗.๑ ประชาสัมพันธ์โครงการ
- ๗.๒ รับสมัครและคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ
- ๗.๓ ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
- ๗.๔ จัดหาปัจจัยการผลิตสนับสนุนให้แก่เกษตรกร
- ๗.๕ สรุปผลและประเมินผลโครงการ

๘. งบประมาณ จำนวน ๓๒,๐๐๐ บาท

- ๘.๑ งบประมาณในการถ่ายทอดความรู้ จำนวน ๔,๐๐๐ บาท
- ๘.๒ งบประมาณในการสนับสนุนปัจจัยการผลิต จำนวน ๒๘,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

- ๙.๑ เกษตรกรมีความรู้และเข้าใจในประโยชน์และโทษของการเผาตอซังฟางข้าว
- ๙.๒ พื้นที่การเกษตรของเกษตรกรมีการใช้สารย่อยสลายฟางแทนการเผา จำนวน ๑๐๐ ไร่

โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์

๑. หลักการและเหตุผล

เนื่องจากพื้นที่ทำการเกษตรในปัจจุบันเป็นพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์อย่างต่อเนื่อง ขาดการพักพื้นที่ และขาดการปรับปรุงบำรุงดิน ทำให้ดินเสื่อมโทรม โดยเฉพาะดินที่ใช้ในการปลูกข้าวอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นดินขาดอินทรีย์วัตถุต่ำกว่า ๑.๕% มีการใช้ที่ดินทำการเพาะปลูกติดต่อกันเป็นเวลานาน โดยไม่ได้เพิ่มปริมาณอินทรีย์วัตถุในดินให้เหมาะสม เป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ไม่ถูกต้องตามหลักการอนุรักษ์ดินและน้ำ จึงมีความจำเป็นต้องปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อให้ดินมีความเหมาะสมในการปลูกพืชและการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน แนวทางในการปรับปรุงบำรุงดินเพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์และอินทรีย์วัตถุในดิน คือ การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ในการปรับปรุงบำรุงดิน ซึ่งจะเป็นการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ ช่วยทำให้การดูดซับอาหารของพืชเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจและเห็นถึงความสำคัญในการปรับปรุงบำรุงดิน

๒.๒ เพื่อลดต้นทุนการผลิตจากการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ทดแทนปุ๋ยเคมี

๒.๓ เพื่อปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์ของดินให้เหมาะแก่การทำการเกษตร

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรในพื้นที่และเกษตรกรที่สนใจจำนวน ๓๐ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ตลอดปีงบประมาณ ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

ทุกหมู่บ้าน

๖. กิจกรรม

๖.๑ ถ่ายทอดความรู้เรื่องดินและการจัดปรับปรุงบำรุงดิน แก่เกษตรกร จำนวน ๑ ครั้ง

๖.๒ จัดทำจุดสาธิตปุ๋ยอินทรีย์ จำนวน ๒ จุด

๗. วิธีการดำเนินงาน

๗.๑ ประชาสัมพันธ์โครงการ

๗.๒ รับสมัครและคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ

๗.๓ ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

๗.๔ จัดหาปัจจัยการผลิตสนับสนุนการจัดทำจุดสาธิตปุ๋ยอินทรีย์

๗.๕ ติดตาม ให้คำแนะนำแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

๗.๖ สรุปผลและประเมินผลโครงการ

๘. งบประมาณจำนวน ๑๔,๐๐๐ บาท

๘.๑ งบประมาณในการถ่ายทอดความรู้ จำนวน ๖,๐๐๐ บาท

๘.๒ งบประมาณในการจัดทำจุดสาธิตปุ๋ยอินทรีย์ จำนวน ๘,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๙.๑ เกษตรกรมีความรู้ในเรื่องดินและการปรับปรุงบำรุงดิน

๙.๒ มีจุดสาธิตปุ๋ยอินทรีย์ จำนวน ๒ จุด

โครงการส่งเสริมการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและเหมาะสม

๑. หลักการและเหตุผล

จากการที่เกษตรกรมีความต้องการผลผลิตให้ได้ปริมาณมาก โดยหวังว่าการผลิตให้ได้ในปริมาณที่มากจะทำให้เกษตรกรมีรายได้มากขึ้นตามไปด้วย ทำให้เกษตรกรต้องพึ่งพาการใช้สารเคมีในการกำจัดโรคแมลงศัตรูพืช จำนวนมากเกินความจำเป็นในการผลิต เกิดการสะสมและตกค้างในผลผลิต ทำให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภค รวมถึงเป็นอันตรายต่อผู้ใช้สารเคมีและสิ่งแวดล้อม

การใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช ในกรณีที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ และจำเป็นต้องใช้ ควรส่งเสริมให้เกษตรกรได้ทราบและตระหนักถึงโทษและอันตรายของสารเคมีที่เป็นอันตราย รวมทั้งควรสร้างการรับรู้ในการใช้สารเคมีที่เป็นอันตรายอย่างถูกต้องและเหมาะสม

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและเหมาะสม

๒.๒ เพื่อให้เกษตรกรและผู้ที่ใช้สารเคมี มีสุขอนามัยที่ดีขึ้น

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรในพื้นที่และเกษตรกรที่สนใจจำนวน ๓๐ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ตลอดปีงบประมาณ ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

ทุกหมู่บ้าน

๖. กิจกรรม

๖.๑ ถ่ายทอดความรู้เรื่องการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและเหมาะสม จำนวน ๑ ครั้ง

๖.๒ สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ ใช้ในการป้องกันสารเคมีอันตราย

๗. วิธีการดำเนินงาน

๗.๑ ประชาสัมพันธ์โครงการ

๗.๒ รับสมัครและคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ

๗.๓ ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

๗.๔ จัดหาวัสดุอุปกรณ์สนับสนุนให้แก่เกษตรกร

๗.๕ ติดตาม ให้คำแนะนำแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

๗.๖ สรุปผลและประเมินผลโครงการ

๘. งบประมาณจำนวน ๒๑,๐๐๐ บาท

๘.๑ งบประมาณในการถ่ายทอดความรู้ จำนวน ๖,๐๐๐ บาท

๘.๒ งบประมาณในการสนับสนุนปัจจัยการผลิต จำนวน ๑๕,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๙.๑ เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและเหมาะสม

๙.๒ เกษตรกรสามารถใช้สารเคมีอันตรายได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

โครงการส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์

๑. หลักการและเหตุผล

ในสถานการณ์ปัจจุบัน เกษตรกรทำการผลิตและจำหน่ายผลผลิตให้แก่พ่อค้าโดยตรง จึงประสบปัญหาด้านราคาผลผลิตตกต่ำ เกษตรกรไม่สามารถกำหนดราคาที่ต้องการได้เอง ในขณะที่ต้นทุนการผลิตค่อนข้างสูง ทำให้เกษตรกรมีรายได้จากการทำการเกษตรค่อนข้างต่ำ เกษตรกรมีแนวความคิดในการผลิตโดยต้องการผลผลิตให้ได้ปริมาณมาก โดยหวังว่าการผลิตให้ได้ในปริมาณที่มากจะทำให้เกษตรกรมีรายได้มากขึ้นตามไปด้วย โดยมีได้คำนึงถึงการเพิ่มมูลค่าของผลผลิตนั้นๆ

การส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรแปรรูปผลิตภัณฑ์ เป็นช่องทางการเพิ่มมูลค่าของผลผลิตที่เกษตรกรผลิตได้ และยังเป็นการเพิ่มรายได้ของเกษตรกรอีกทางหนึ่งด้วย

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร
- ๒.๒ ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรในพื้นที่และเกษตรกรที่สนใจจำนวน ๒๐ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ตลอดปีงบประมาณ ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

ทุกหมู่บ้าน

๖. กิจกรรม

- ๖.๑ ถ่ายทอดความรู้เรื่องการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร จำนวน ๑ ครั้ง
- ๖.๒ ถ่ายทอดความรู้เรื่องการแปรรูปผลิตภัณฑ์ (ข้าว) จำนวน ๑ ครั้ง
- ๖.๓ ศึกษาดูงานการแปรรูปผลิตภัณฑ์ (ข้าว) จำนวน ๑ ครั้ง

๗. วิธีการดำเนินงาน

- ๗.๑ ประชาสัมพันธ์โครงการ
- ๗.๒ รับสมัครและคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ
- ๗.๓ ดำเนินการถ่ายทอดความรู้และศึกษาดูงานให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
- ๗.๔ ติดตาม ให้คำแนะนำแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
- ๗.๕ สรุปผลและประเมินผลโครงการ

๘. งบประมาณจำนวน ๒๔,๐๐๐ บาท

๘.๑ งบประมาณในการถ่ายทอดความรู้ ๒ ครั้ง	จำนวน ๘,๐๐๐ บาท
๘.๒ งบประมาณในการศึกษาดูงาน ๑ ครั้ง	จำนวน ๑๖,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

- ๙.๑ เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการแปรรูปสินค้าเกษตร
- ๙.๒ เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร

โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้สินค้าเกษตรปลอดภัยได้มาตรฐาน

๑. หลักการและเหตุผล

จากการที่เกษตรกรมีความต้องการผลผลิตให้ได้ปริมาณมาก โดยหวังว่าการผลิตให้ได้ในปริมาณที่มากจะทำให้เกษตรกรมีรายได้มากขึ้นตามไปด้วย ทำให้เกษตรกรต้องพึ่งพาการใช้สารเคมีในการกำจัดโรคแมลงศัตรูพืช จำนวนมากเกินความจำเป็นในการผลิต เกิดการสะสมและตกค้างในผลผลิต ทำให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภค รวมถึงเป็นอันตรายต่อผู้ใช้สารเคมีและสิ่งแวดล้อม

การพัฒนาแหล่งเรียนรู้สินค้าเกษตรปลอดภัยได้มาตรฐาน เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่เกษตรกรในการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนระบบการผลิต จากระบบการผลิตทางการเกษตรที่เน้นการใช้สารเคมีที่เป็นอันตราย ปรับเปลี่ยนเป็นเกษตรที่มีระบบการผลิตที่ปลอดภัยจากสารพิษ ตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม (GAP)

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย

๒.๒ เพื่อส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรในพื้นที่และเกษตรกรที่สนใจจำนวน ๒๐ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ตลอดปีงบประมาณ ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

ทุกหมู่บ้าน

๖. กิจกรรม

๖.๑ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย จำนวน ๑ จุด

๖.๑ ถ่ายทอดความรู้เรื่องการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย จำนวน ๑ ครั้ง

๖.๒ สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และถ่ายทอดความรู้

๗. วิธีการดำเนินงาน

๗.๑ ประชาสัมพันธ์โครงการ

๗.๒ รับสมัครและคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ

๗.๓ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย

๗.๔ ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์แหล่งเรียนรู้

๗.๕ ติดตาม เยี่ยมเยียน แหล่งเรียนรู้ด้านการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย

๗.๖ สรุปผลและประเมินผลโครงการ

๘. งบประมาณจำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท

๘.๑ งบประมาณในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ จำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท

๘.๒ งบประมาณในการถ่ายทอดความรู้ จำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท

- งบประมาณในการจัดการถ่ายทอดความรู้ ๔,๐๐๐ บาท

- งบประมาณในการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์จัดอบรม ๖,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๙.๑ เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและเหมาะสม

๙.๒ เกษตรกรสามารถใช้สารเคมีอันตรายได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

โครงการผลิตขยายสารชีวภัณฑ์เพื่อควบคุมศัตรูพืช

๑. หลักการและเหตุผล

จากการที่เกษตรกรมีความต้องการผลิตข้าวให้ได้ปริมาณมาก โดยหวังว่าการผลิตให้ได้ในปริมาณที่มาก จะทำให้เกษตรกรมีรายได้มากขึ้นตามไปด้วย ทำให้เกษตรกรต้องพึ่งพาการใช้สารเคมีในการกำจัดโรค แมลง ศัตรูพืชและใช้ปุ๋ยเคมีจำนวนมากเกินความจำเป็นในการผลิต เกิดการสะสมและตกค้างในผลผลิต ทำให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภครวมถึงเป็นอันตรายต่อผู้ใช้สารเคมีและสิ่งแวดล้อม

การส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิต เพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิตให้แก่เกษตรกร และเป็นการผลิตที่ปลอดภัยจากสารเคมีที่เป็นอันตราย ปลอดภัยทั้งผู้ผลิต ผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ในการผลิตสินค้าเกษตร

๒.๒ เพื่อลดต้นทุนการผลิต ซึ่งเกิดจากการใช้สารเคมีมากเกินความจำเป็น

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรในพื้นที่และเกษตรกรที่สนใจจำนวน ๓๐ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ตลอดปีงบประมาณ ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

ทุกหมู่บ้าน

๖. กิจกรรม

๖.๑ ถ่ายทอดความรู้การผลิตและการใช้สารชีวภัณฑ์ จำนวน ๑ ครั้ง

๗. วิธีการดำเนินงาน

๗.๑ ประชาสัมพันธ์โครงการ

๗.๒ รับสมัครและคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ

๗.๓ ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

๗.๔ ติดตาม ให้คำแนะนำแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

๗.๕ สรุปผลและประเมินผลโครงการ

๘. งบประมาณ งบประมาณ ๑๙,๐๐๐ บาท

๘.๑ งบประมาณในการถ่ายทอดความรู้ ๑ ครั้ง จำนวน ๔,๐๐๐ บาท

๘.๒ งบประมาณในการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ผลิตสารชีวภัณฑ์ จำนวน ๑๕,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๙.๑ เกษตรกรมีความรู้ในการผลิตและใช้สารชีวภัณฑ์

๙.๒ เกษตรกรมีการใช้สารชีวภัณฑ์ในพื้นที่ของตนเอง

๙.๓ เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตลดลงจากการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนสารเคมี

โครงการส่งเสริมการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน

๑. หลักการและเหตุผล

ในสถานการณ์ปัจจุบัน เกษตรกรมีความต้องการผลิตให้ได้ปริมาณมาก โดยหวังว่าการผลิตให้ได้ในปริมาณที่มากจะทำให้เกษตรกรมีรายได้มากขึ้นตามไปด้วย ทำให้เกษตรกรต้องพึ่งพาการใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช ในปริมาณที่มากเกินไปจนเกิดความจำเป็นในการผลิต เกิดการสะสม ตกค้างในผลผลิตและสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภครวมถึงเป็นอันตรายต่อผู้ใช้สารเคมีและสิ่งแวดล้อม

การส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตในการจัดการศัตรูพืช โดยวิธีผสมผสาน (Integrated Pest Management - IPM) เพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิตให้แก่เกษตรกร และเป็นการผลิตที่ปลอดภัยจากสารเคมีที่เป็นอันตราย ปลอดภัยทั้งผู้ผลิต ผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช

๒.๒ เพื่อลดต้นทุนการผลิต ซึ่งเกิดจากการใช้สารเคมีมากเกินไปจนความจำเป็น

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรในพื้นที่และเกษตรกรที่สนใจจำนวน ๓๐ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ตลอดปีงบประมาณ ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

ทุกหมู่บ้าน

๖. กิจกรรม

๖.๑ ถ่ายทอดความรู้การจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน จำนวน ๑ ครั้ง

๖.๒ ถ่ายทอดความรู้การผลิตและการใช้สารชีวภัณฑ์ จำนวน ๑ ครั้ง

๗. วิธีการดำเนินงาน

๗.๑ ประชาสัมพันธ์โครงการ

๗.๒ รับสมัครและคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ

๗.๓ ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

๗.๔ ติดตาม ให้คำแนะนำแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

๗.๕ สรุปผลและประเมินผลโครงการ

๘. งบประมาณ งบประมาณ ๒๐,๐๐๐ บาท

๘.๑ งบประมาณในการถ่ายทอดความรู้ ๒ ครั้ง จำนวน ๘,๐๐๐ บาท

๘.๒ งบประมาณในการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ผลิตสารชีวภัณฑ์ จำนวน ๑๒,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๙.๑ เกษตรกรมีความรู้ในการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน

๙.๒ เกษตรกรมีความรู้ในการผลิตและการใช้สารชีวภัณฑ์

๙.๓ เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตลดลง

โครงการพัฒนาศักยภาพ Young Smart Farmer

๑. หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม โดยภาคการเกษตรเป็นฐานผลิตวัตถุดิบเพื่อใช้เป็นอาหารที่สำคัญและทำให้ประเทศไทยได้ชื่อว่าเป็นประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญหรือครัวของโลก โดยส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์มีมูลค่า ๑.๑๖ ล้านล้านบาทต่อปี และภาคการเกษตรกรรมของไทยปัจจุบันมีประชากร ๒๒.๗ ล้านคน หรือ ๕.๘ ล้านครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๕ ของประเทศ ทั้งนี้ ตั้งแต่ปี ๒๕๔๑ ถึงปี ๒๕๕๑ ประชากรภาคเกษตรมีแนวโน้มลดลงเฉลี่ยร้อยละ ๑.๘๗ ต่อปี อันเนื่องจากลูกหลานเกษตรกรไม่ประสงค์จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม และเคลื่อนย้ายสู่ภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการในเขตเมือง หากปล่อยให้สถานการณ์เป็นเช่นนี้จะเกิดผลกระทบต่อภาวการณ์ผลิตอาหารและความมั่นคงด้านการผลิตอาหารได้ จำเป็นต้องเร่งรัดสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ที่มีความรู้ ความสามารถ เข้มแข็ง และมีศักยภาพในการแข่งขันในการผลิตทางด้านเกษตรกรรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ทดแทนและสับเปลี่ยนเกษตรกรรุ่นเก่าที่ลดลงเฉลี่ยปีละ ๔๐๐,๐๐๐ คน และเพื่อเป็นบุคลากรที่สำคัญในสาขาเกษตรกรรมต่อไป

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรไทยรุ่นใหม่ให้มีความเข้มแข็งและมีศักยภาพการแข่งขันในการผลิตทางด้านเกษตรกรรม

๒.๒ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการสร้างเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ และเชื่อมโยงเครือข่าย

๓. เป้าหมาย

Young Smart Farmer หรือเกษตรกรรุ่นใหม่ที่น่าสนใจจำนวน ๒๐ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ตลอดปีงบประมาณ ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

ทุกหมู่บ้าน

๖. กิจกรรม

๖.๑ จัดทำหลักสูตรเสริมสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ จำนวน ๑ ครั้ง

๖.๒ จัดศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ จำนวน ๑ ครั้ง

๗. วิธีการดำเนินงาน

๗.๑ ประชาสัมพันธ์โครงการ

๗.๒ รับสมัครและคัดเลือกเกษตรกรรุ่นใหม่เข้าร่วมโครงการ

๗.๓ ดำเนินการจัดทำหลักสูตรและศึกษาดูงานให้แก่เกษตรกรรุ่นใหม่ที่เข้าร่วมโครงการ

๗.๔ สรุปผลและประเมินผลโครงการ

๘. งบประมาณ งบประมาณ ๒๑,๐๐๐ บาท

๘.๑ งบประมาณในการถ่ายทอดความรู้ ๑ ครั้ง จำนวน ๕,๐๐๐ บาท

๘.๒ งบประมาณในการศึกษาดูงาน ๑ ครั้ง จำนวน ๑๖,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๙.๑ เกษตรกรรุ่นใหม่ได้รับความรู้ ทักษะการประกอบอาชีพ และร่วมกันดำเนินกิจกรรมในรูปแบบเครือข่าย

๙.๒ สามารถพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๙.๓ เกษตรกรรุ่นใหม่ได้เรียนรู้จากการศึกษาดูงาน สามารถนำมาปรับใช้ในการประกอบอาชีพของตนเองได้

โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์องค์กรเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชน

๑. หลักการและเหตุผล

การส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกรให้เข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้นั้น ต้องเกิดจากกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันภายในกลุ่ม องค์กรและชุมชนในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ทั้งในระดับของการพึ่งพาตนเองและในระดับของการแข่งขัน โดยยึดเกษตรกรเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา กลไกหนึ่งที่น่าสนับสนุนให้เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรได้รับการพัฒนาอย่างเต็มความสามารถไปสู่เป้าหมายดังกล่าว นั้นคือ การนำเอากระบวนการจัดตั้งกลุ่ม การบริหารจัดการกลุ่มในขั้นพื้นฐานไปสู่การเชื่อมโยงเครือข่าย การมีส่วนร่วม การเสริมสร้างกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเกษตรกรให้ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ให้มีความสามารถในการแสวงหาข้อมูล การวิเคราะห์ปัญหา กำหนดแนวทางในการพัฒนา การแสวงหาและการจัดการกับทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างชาญฉลาด รวมทั้งการนำองค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น นวัตกรรม และเทคโนโลยีการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมบนฐานความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มาใช้ในการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตรมาประยุกต์ใช้ในการขับเคลื่อนการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์องค์กรเกษตรกรให้มีมาตรฐาน ตรงตามความต้องการของตลาด

๒.๒ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาผลิตภัณฑ์แก่องค์กรเกษตรกร

๓. เป้าหมาย

กลุ่มเกษตรกรหรือองค์กรเกษตรกรในพื้นที่จำนวน ๒ กลุ่ม (๒๐ ราย)

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ตลอดปีงบประมาณ ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

ทุกหมู่บ้าน

๖. กิจกรรม

๖.๑ ถ่ายทอดความรู้การพัฒนาผลิตภัณฑ์ จำนวน ๑ ครั้ง

๖.๒ ถ่ายทอดความรู้มาตรฐานผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตร จำนวน ๑ ครั้ง

๗. วิธีการดำเนินงาน

๗.๑ ประชาสัมพันธ์โครงการ

๗.๒ รับสมัครและคัดเลือกกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ

๗.๓ ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ให้แก่กลุ่ม/องค์กรเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

๗.๔ ติดตาม ให้คำแนะนำแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

๗.๕ สรุปผลและประเมินผลโครงการ

๘. งบประมาณ งบประมาณ ๒๔,๐๐๐ บาท

๘.๑ งบประมาณในการถ่ายทอดความรู้ ๒ ครั้ง จำนวน ๘,๐๐๐ บาท

๘.๒ งบประมาณในการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ จำนวน ๑๖,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๙.๑ กลุ่ม/องค์กรเกษตรกรมีความรู้เรื่องมาตรฐานและการพัฒนาผลิตภัณฑ์

๙.๒ กลุ่ม/องค์กรเกษตรกรสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม/องค์กรเกษตรกร

โครงการส่งเสริมการตลาดสินค้าออนไลน์

๑. หลักการและเหตุผล

ตลาดสินค้าเกษตรออนไลน์ อีกหนึ่งช่องทางของเกษตรกรไทยในการจำหน่ายสินค้าที่ทั้งสะดวก รวดเร็วและประหยัดเวลา ขณะที่ผู้บริโภคก็ได้รับความสะดวกสบาย สามารถเลือกซื้อสินค้าเกษตรและแปรรูป ได้ทุกที่ทุกเวลา ทั้งยังพัฒนาขีดความสามารถด้านการค้าแก่เกษตรกร ให้สามารถทำการค้าได้อย่างชาญฉลาด และเข้าถึงเทคโนโลยี

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในตลาดสินค้าออนไลน์

๒.๒ เพื่อสนับสนุนช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าเกษตรออนไลน์

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรในพื้นที่และเกษตรกรที่สนใจจำนวน ๓๐ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ตลอดปีงบประมาณ ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

ทุกหมู่บ้าน

๖. กิจกรรม

๖.๑ ถ่ายทอดความรู้ตลาดสินค้าออนไลน์ จำนวน ๑ ครั้ง

๗. วิธีการดำเนินงาน

๗.๑ ประชาสัมพันธ์โครงการ

๗.๒ รับสมัครและคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ

๗.๓ ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

๗.๔ ติดตาม ให้คำแนะนำแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

๗.๕ สรุปผลและประเมินผลโครงการ

๘. งบประมาณ งบประมาณ ๙,๐๐๐ บาท

๘.๑ งบประมาณในการถ่ายทอดความรู้ ๑ ครั้ง จำนวน ๙,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๙.๑ เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องตลาดสินค้าออนไลน์

โครงการพัฒนาศักยภาพองค์กรเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชน

๑. หลักการและเหตุผล

การส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกรให้เข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้นั้น ต้องเกิดจากกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันภายในกลุ่ม องค์กรและชุมชนในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ทั้งในระดับของการพึ่งพาตนเองและในระดับของการแข่งขัน โดยยึดเกษตรกรเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา กลไกหนึ่งที่น่าสนับสนุนให้เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรได้รับการพัฒนาอย่างเต็มความสามารถไปสู่เป้าหมายดังกล่าว นั้นคือ การนำเอากระบวนการจัดตั้งกลุ่ม การบริหารจัดการกลุ่มในขั้นพื้นฐานไปสู่การเชื่อมโยงเครือข่าย การมีส่วนร่วม การเสริมสร้างกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเกษตรกรให้ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ให้มีความสามารถในการแสวงหาข้อมูล การวิเคราะห์ปัญหา กำหนดแนวทางในการพัฒนา การแสวงหาและการจัดการกับทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างชาญฉลาด รวมทั้งการนำองค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น นวัตกรรม และเทคโนโลยีการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมบนฐานความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มาใช้ในการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้า และผลิตภัณฑ์เกษตรมาประยุกต์ใช้ในการขับเคลื่อนการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อพัฒนาศักยภาพองค์กรเกษตรกรให้เข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้
- ๒.๒ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการเพื่อพัฒนาองค์กรเกษตรกรให้เข้มแข็ง

๓. เป้าหมาย

กลุ่มเกษตรกรหรือองค์กรเกษตรกรในพื้นที่จำนวน ๒ กลุ่ม (๒๐ ราย)

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ตลอดปีงบประมาณ ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

ทุกหมู่บ้าน

๖. กิจกรรม

- ๖.๑ ถ่ายทอดความรู้การพัฒนาศักยภาพองค์กรเกษตรกร จำนวน ๑ ครั้ง
- ๖.๒ ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ จำนวน ๑ ครั้ง

๗. วิธีการดำเนินงาน

- ๗.๑ ประชาสัมพันธ์โครงการ
- ๗.๒ รับสมัครและคัดเลือกกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ
- ๗.๓ ดำเนินการถ่ายทอดความรู้และศึกษาดูงานให้แก่กลุ่ม/องค์กรเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
- ๗.๔ ติดตาม ให้คำแนะนำแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
- ๗.๕ สรุปผลและประเมินผลโครงการ

๘. งบประมาณ งบประมาณ ๒๑,๐๐๐ บาท

- ๘.๑ งบประมาณในการถ่ายทอดความรู้ ๑ ครั้ง จำนวน ๕,๐๐๐ บาท
- ๘.๒ งบประมาณในการศึกษาดูงาน ๑ ครั้ง จำนวน ๑๖,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

- ๙.๑ กลุ่ม/องค์กรเกษตรกร มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาศักยภาพองค์กร
- ๙.๒ กลุ่ม/องค์กรเกษตรกร สามารถนำความรู้มาพัฒนาของกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรของตนได้

โครงการส่งเสริมการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

๑. หลักการและเหตุผล

น้ำเป็นปัจจัยหลักสำหรับการเพาะปลูกพืช การปลูกพืชจึงต้องให้ได้รับน้ำอย่างเพียงพอและเหมาะสมตามระยะเวลาที่ต้องการ สภาพการปลูกพืชที่อาศัยน้ำฝนตามฤดูกาลเพียงอย่างเดียว อาจมีโอกาสน้ำที่พืชจะขาดน้ำในระยะใดระยะหนึ่งได้มาก เช่นเมื่อประสบกับปัญหาฝนทิ้งช่วงจนพืชขาดน้ำรุนแรงจนกระทั่งตายได้ หรือหากฝนตกมากเกินไปจนทำให้เกิดน้ำท่วมขังจนต้นพืชเหี่ยวเฉาเนื่องจากรากขาดอากาศจนกระทั่งตายได้เช่นกัน

ดังนั้นการจัดการให้พืชปลูกได้รับน้ำอย่างเพียงพอและเหมาะสมจะต้องใช้การชลประทานเข้าช่วย ตามความหมายแล้วการชลประทานเป็นการให้น้ำแก่พืชโดยการเพิ่มความชื้นให้แก่ดินเพื่อให้ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะแก่การเจริญเติบโตของพืช และรวมรวมถึงการจัดการหาน้ำและการส่งน้ำเพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้นด้วย ในการจัดการชลประทานให้กับพืชปลูกจึงต้องคำนึงถึงน้ำ ดิน และพืชตลอดเวลา

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจและเห็นถึงความสำคัญในการใช้น้ำทางการเกษตร

๒.๒ เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการน้ำทางการเกษตร

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรในพื้นที่และเกษตรกรที่สนใจจำนวน ๓๐ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ตลอดปีงบประมาณ ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

ทุกหมู่บ้าน

๖. กิจกรรม

๖.๑ ถ่ายทอดความรู้เรื่องน้ำและการจัดการน้ำทางการเกษตร แก่เกษตรกร จำนวน ๑ ครั้ง

๖.๒ ศึกษาดูงานการบริหารจัดการน้ำทางการเกษตร จำนวน ๑ ครั้ง

๗. วิธีการดำเนินงาน

๗.๑ ประชาสัมพันธ์โครงการ

๗.๒ รับสมัครและคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ

๗.๓ ดำเนินการถ่ายทอดความรู้และศึกษาดูงานให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

๗.๔ ติดตาม ให้คำแนะนำแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

๗.๕ สรุปผลและประเมินผลโครงการ

๘. งบประมาณจำนวน ๒๔,๐๐๐ บาท

๘.๑ งบประมาณในการถ่ายทอดความรู้ จำนวน ๖,๐๐๐ บาท

๘.๒ งบประมาณในการศึกษาดูงาน จำนวน ๑๘,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๙.๑ เกษตรกรมีความรู้ในเรื่องน้ำและการบริหารจัดการน้ำทางการเกษตร

๙.๒ เกษตรกรสามารถนำความรู้ที่ได้มาใช้ในการบริหารจัดการน้ำในแปลงของตนเอง

โครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรทฤษฎีใหม่ ระดับตำบล ๑ จุด/ตำบล

๑. หลักการและเหตุผล

กรมส่งเสริมการเกษตรได้ดำเนินโครงการส่งเสริมแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นการส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้มีการขยายตัวเพิ่มขึ้น โดยมุ่งเน้นการสร้างภูมิคุ้มกันให้เข้มแข็งเพื่อให้สามารถปรับตัวรองรับกับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม โดยลดการพึ่งพาปัจจัยภายนอกให้มากที่สุด และมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติและมีผลตอบแทนที่ทำให้เกษตรกรสามารถดำรงชีวิตและประกอบอาชีพการเกษตร ได้อย่างยั่งยืน

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการผลิต เพื่อให้มีรายได้และมีความยั่งยืนในการประกอบอาชีพตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๒.๒ เพื่อส่งเสริมการรวมกลุ่ม ให้เกิดความเข้มแข็งมีความมั่นคงทางด้านอาหารอย่างพอเพียง และสามารถเป็นจุดเรียนรู้ด้านเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๒.๓ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการบูรณาการองค์ความรู้ การตลาด และเชื่อมโยงกับโครงการต่าง ๆ ของกรมส่งเสริมการเกษตรและหน่วยงานภายนอก

๓. เป้าหมาย

๓.๑ มีจุดเรียนรู้ด้านเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ตลอดปีงบประมาณ ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

จุดเรียนรู้โครงการแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ จำนวน ๑ จุด

๖. กิจกรรม

๖.๑ การจัดกระบวนการเรียนรู้

๑) ดำเนินการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยพิจารณาคัดเลือกเกษตรกรที่เข้าร่วมกลุ่มจากโครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ (๕ ไร่) ในตำบลหรือตามความสมัครใจของเกษตรกรในการเลือกกลุ่ม (ไม่จำกัดจำนวนสมาชิกในแต่ละกลุ่ม)

๒) สนับสนุนกลุ่มให้มีการคัดเลือกคณะกรรมการบริหารจัดการกลุ่ม เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์

วางแผน ประสานงาน ดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม การจัดการที่เกี่ยวข้อง และติดตามประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่ม โดยให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการคัดเลือกตัวแทนอย่างอิสระตามความเหมาะสมของชุมชน ซึ่งประกอบด้วย ประธาน เลขานุการ เภรัญญิก และอื่น ๆ ตามข้อตกลงของกลุ่ม

๓) จัดทำแผนผังแปลงเกษตรทฤษฎีใหม่ แผนการผลิต และปฏิทินการปลูกพืชเลี้ยงสัตว์ โดยให้กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่มีการจัดเวทีเพื่อการวิเคราะห์สถานการณ์การผลิต การตลาด และความต้องการของสมาชิก และกำหนดแผนการผลิตที่เชื่อมโยงกับแผนการตลาดของสมาชิกทุกคนและของกลุ่ม แบบเกื้อกูลซึ่งกันและกัน โดยการปลูกพืชหมุนเวียนที่สามารถสร้างแหล่งอาหารของครัวเรือน ผลผลิตสามารถขายสร้างรายได้อย่างต่อเนื่องทั้งรายได้ รายวัน รายสัปดาห์ รายเดือน และรายปี รวมทั้งกำหนดปฏิทินการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด มีการใช้ปัจจัยการผลิตอย่างคุ้มค่า ลดการใช้สารเคมี ใช้แรงงานของ

ครอบครัวและ/หรือช่วยเหลือกันระหว่างสมาชิก เพื่อมุ่งเน้นการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ และลดการพึ่งพาจากภายนอกตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๔) อบรมถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ โดยสำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง ประสานงานหน่วยงานภายใต้สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เช่น กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมวิชาการเกษตร กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ รวมทั้งหน่วยงานภาคีต่าง ๆ เพื่อบูรณาการจัดฝึกอบรมในด้านต่าง ๆ และสนับสนุนกิจกรรม โดยเน้นหลักสูตรการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เทคโนโลยีการผลิตพืช สัตว์ ประมง การทำบัญชีฟาร์ม และการตลาด โดยจัดการฝึกอบรม ณ จุดเรียนรู้

๖.๒ การจัดทำแปลงส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ เพื่อให้เกิดแปลงเกษตรทฤษฎีใหม่และเป็นแปลงแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงของสมาชิกภายในกลุ่ม โดยสนับสนุนปัจจัยการผลิตบางส่วนแก่จุดเรียนรู้ ๆ จุดละ ๖,๓๘๐ บาท เพื่อส่งเสริมให้เกิดการดำเนินงานเกษตรทฤษฎีใหม่อย่างเป็นรูปธรรม มีกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง สามารถเป็นจุดเรียนรู้ของสมาชิกและเกษตรกรในชุมชนได้

๖.๓ การเชื่อมโยงตลาด

การทำเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (ร.๙) นั้น พระองค์ได้ทรงกำหนดไว้เป็น ๓ ชั้น ดังนี้

ทฤษฎีใหม่ขั้นที่ ๑ เป็นขั้นของการผลิตทางการเกษตรโดยตรง เพื่อให้มีอาหารอย่างเพียงพอสำหรับบริโภคภายในครัวเรือนของเกษตรกร

ทฤษฎีใหม่ขั้นที่ ๒ เป็นขั้นหลังจากที่เกษตรกรดำเนินการขั้นที่ ๑ แล้ว คือมีอาหารเพียงพอไว้บริโภคในครัวเรือน และสามารถช่วยตนเองได้แล้ว ขั้นที่ ๒ นี้คือการรวมกลุ่ม เพื่อดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งมีการตลาดเข้ามาเกี่ยวข้อง เนื่องจากเกษตรกรสามารถผลิตได้มากกว่าปริมาณที่ใช้ในครัวเรือนส่วนที่เหลือก็สามารถนำไปจำหน่ายได้

ทฤษฎีใหม่ขั้นที่ ๓ เป็นขั้นที่นำไปสู่ธุรกิจชุมชน เพื่อให้สภาพความเป็นอยู่ของชุมชนที่ดีขึ้นมั่นคงขึ้น

ดังนั้น เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการสนับสนุนให้กลุ่มเกษตรกรนำผลผลิตจากกิจกรรมเกษตรทฤษฎีใหม่ มาจำหน่ายร่วมกับตลาดเกษตรกร ตลาดท้องถิ่น ตลาดอื่น ๆ และ/หรือเข้าร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ เช่น สหกรณ์การเกษตร ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พาณิชย์ มหาดไทย และตลาดสินค้าเกษตรออนไลน์ เป็นต้น เพื่อส่งเสริมประชาสัมพันธ์และเชื่อมโยงตลาดเกษตรทฤษฎีใหม่ให้แก่เกษตรกรมีช่องทางการจำหน่ายผลผลิตที่หลากหลาย ทำให้เกิดเครือข่ายและสร้างความเข้มแข็ง เกิดรายได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

๗. วิธีการดำเนินงาน

๗.๑ การจัดกระบวนการเรียนรู้

๗.๒ การจัดทำแปลงส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยสนับสนุนปัจจัยการผลิตบางส่วนแก่จุดเรียนรู้ ๆ

๗.๓ ๓. การเชื่อมโยงตลาด โดยการสนับสนุนให้กลุ่มเกษตรกรนำผลผลิตส่วนที่เหลือจากการบริโภคในครัวเรือนมาจำหน่ายร่วมกับตลาดเกษตรกร ตลาดท้องถิ่น ตลาดอื่น ๆ และตลาดสินค้าเกษตรออนไลน์

๗.๔ ติดตามและให้คำแนะนำในการดำเนินกิจกรรมเกษตรทฤษฎีใหม่

๗.๕ สรุปผลและประเมินผลโครงการ

๘. งบประมาณ งบประมาณ ๑๐,๓๘๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๙.๑ เกษตรกรมีรายได้และมีความยั่งยืนในการประกอบอาชีพตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๙.๒ เกิดการรวมกลุ่ม ให้เกิดความเข้มแข็งมีความมั่นคงทางด้านอาหารอย่างพอเพียง และสามารถ
เป็นจุดเรียนรู้ด้านเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๙.๓ มีการบูรณาการองค์ความรู้ การตลาด และเชื่อมโยงกับโครงการต่าง ๆ ของกรมส่งเสริม
การเกษตรและหน่วยงานภายนอก

โครงการพัฒนาศักยภาพของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

๑. หลักการและเหตุผล

จากการที่เกษตรกรประสบปัญหาด้านการเกษตร เช่น ผลผลิตตกต่ำ เกิดภัยแล้งขาดแคลนน้ำ โรค และแมลงศัตรูพืช การใช้ปุ๋ยเคมี/สารเคมีตลอดมา มีความต้องการผลผลิตให้ได้ปริมาณมาก โดยหวังว่าการผลิตให้ได้ในปริมาณที่มากจะทำให้เกษตรกรมีรายได้มากขึ้นตามไปด้วย ทำให้เกษตรกรต้องพึ่งพาการใช้สารเคมีในการกำจัดโรค แมลงศัตรูพืช จำนวนมากเกินความจำเป็นในการผลิต เกิดการสะสมและตกค้างในผลผลิต ทำให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภครวมถึงเป็นอันตรายต่อผู้ใช้สารเคมีและสิ่งแวดล้อม

การพัฒนาศักยภาพศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่เกษตรกรในการพัฒนาและปรับเปลี่ยนระบบการผลิต มีองค์ความรู้สมัยใหม่และใช้เป็นสถานที่เข้ารับบริการ และจัดประชุมหรืออบรมต่าง ๆ ในการส่งเสริมและพัฒนาด้านเกษตรให้แก่เกษตรกรและชุมชน

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อพัฒนาศักยภาพศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรให้มีความพร้อมในการบริการด้านการเกษตร

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรในพื้นที่และเกษตรกรที่สนใจจำนวน ๕๐ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ตลอดปีงบประมาณ ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

๖. กิจกรรม

๖.๑ พัฒนาศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล จำนวน ๑ จุด

๖.๒ สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และถ่ายทอดความรู้

๗. วิธีการดำเนินงาน

๗.๑ พัฒนาศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตร

๗.๔ ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์แหล่งเรียนรู้

๗.๕ ติดตาม เยี่ยมเยียน ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

๗.๖ สรุปผลและประเมินผลโครงการ

๘. งบประมาณจำนวน ๑๕,๐๐๐ บาท

๘.๑ งบประมาณในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ จำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท

๘.๒ งบประมาณในการถ่ายทอดความรู้ จำนวน ๕,๐๐๐ บาท

- งบประมาณในการจัดการถ่ายทอดความรู้ ๑,๐๐๐ บาท

- งบประมาณในการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์จัดอบรม ๔,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๙.๑ เกษตรกรได้รับบริการและถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตร

